Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

NHẬT BÁO NGHỊ LUẬN CHÁNH TRỊ KINH TẾ XÃ HỘI VĂN HÓA

Tự Do

TIẾNG NÓI CỦA NGƯỜI VIỆT TỰ DO

Giám đốc : PHẠM VIỆT-TUYỀN

Quản nhiệm : KIỀU VĂN-LÂN — Tổng Thư ký tòa soạn : LÊ VĂN-TIẾN

Báo-quán : 25-27-29, Võ-Tánh — Saigon — Ngoại-thư số 202 — Điện thoại tự động 25.[illegible]

Năm thứ Mười...Số 1.848 Chủ Nhật 12-5-63 (19 tháng 9 âm lịch) Giá bán Chỉ 2 đ.

ĐỌC TRONG SỐ NÀY :

- V.C. thua nhiều trận lớn, chết 161 tên.- 2 máy bay và 2 trực thăng phải đáp xuống vì hỏng máy hoặc trúng đạn.- 1 quân y sĩ V.C. về hàng
- Lào chờ những biến cố quan trọng giữa cơn bế tắc
- Tàn ngàn nguyên tử chiến đấu.- Đại hội đấu tranh cho tự do báo chí.- 2 lá thư bất ngoại.- Y học và đời sống.- Chuyện vui bốn nga (Trang 3,4,5)

MAPS - MICHELIN

Cornell University Library

BIỂU TÌNH... NGỒI XỔM

(UPI) 10-5.— [illegible] cảnh sát đã bắt hơn [illegible] ông dân Mỹ đi [illegible] tỉnh trước một tự sát [illegible] trương phản biệt nhân đa. Họ bị bước tội là ngăn chặn thương mại. Đa số những vụ bắt bớ đã xảy ra khi những người da đen kéo nhau đông đảo đến biểu tình bằng cách ngồi xổm trước cửa rạp bán bóng.

Lính cảnh sát đã đến lôi họ lên xe cây mang về [illegible]

tấn công Hoa Kiều HIỆU BUÔN

DJAKARTA (REUTER) 10.5.— Các nhóm thanh niên Indonesia đã phóng hỏa hai hiệu buôn của Hoa Kiều và cướp phá nhiều hiệu buôn khác nhân một cuộc biểu tình chống Hoa Kiều hôi đầu tuần lễ ở Tegal (Java).

HỒ đón LƯU sang Hà Nội

ĐÀI MỸ — Tân hoa xã của Bắc bình hôm thứ sáu cho biết là chủ tịch chính phủ Trung cộng Lưu thiếu Kỳ vừa đến Hànội Bắc Việt trong một cuộc viếng thăm mà thông tấn xã đó gọi là cuộc viếng thăm hữu nghị.

Tân Hoa xã không nói [illegible] cộng sản đến tiếp tại phi trường.

LỄ PHẬT ĐẢN tại Hoa Thịnh Đốn

năm nay đặt dưới quyền chủ toạ của Bà Trần văn Chương

HOA THỊNH ĐỐN (VTX).— Cũng như trên toàn thế thế giới, lễ Phật Đản đã được các Phật tử cư ngụ trong thế tại Hoa Thịnh Đốn ngày 8 tháng 5 vừa qua. Buổi lễ đặt dưới quyền chủ toạ của Bà Trần văn Chương, phu nhân Đại Sứ Việt Nam Cộng Hòa tại Hoa Kỳ.

Tham dự lễ đã đại diện của các sứ quán Cam Bốt, Tích Lan, Trung Hoa Dân Quốc, Đại Hàn, Thái Lan, một vị sư trụ trì ngồi chỗa theo phái Shinto Nhật ở Hoa Thịnh Đốn, và một vị Lai Mà Mông Cổ. Kiều dân Tích Lan ở Hoa Thịnh Đốn đã trình diễn sự tích «Đức Đức Phật», do ông Tùy văn Văn hóa tòa Đại Sứ Tích Lan đạo diễn.

Tin Toà án

Đại diện chi nhánh văn phòng Viện Hối Đoái tại 2 nhà hàng Caravelle và Majestic đã bị tổng giam vì tội biển thủ ngoại tệ

SAIGON.— Sau khi kết thúc bảy vụ án ở ngoài biển can trong vụ gian lận ngoại tệ tại 2 chi nhánh Viện Hối Đoái ở hai nhà hàng Caravelle và Majestic Châu 10.5.63, ông đại thân, nhân trường hợp bắt đầu lấy lên khai của các bị can.

Các luật sư Phan văn Toán, Vũ ngọc Trụy, Thân hữu Thang và Phan đa Châu, biện bộ ở bà con đều biện chứng trước thẩm vấn, Cuộc thẩm vấn đã kéo dài mãi 17g 15 mới kết thúc. Hai ông Phan văn Tiến và Mahantacha Pesit (ông này có quốc tịch V.N.) đại diện 2 chi nhánh nói trên, chỉ bị tổng giam về tội biển thủ ngoại tệ và vi phạm luật hối đoái. Còn 4 đồng bào Abdulla Mahtan Mahamed, Phan thị Huỳnh Mouhamadaly và Yahaya được tự do tạm.

CHIA ĐÔI AI LAO ĐƯỢC CHĂNG?

THỦ TƯỚNG THÁI LAN : Ai Lao có thể bị chia đôi, nếu người Ai Lao muốn !

- Thương thuyết ở Lào kể như gián đoạn
- Chờ những biến cố quan trọng
- Mỹ cương quyết
- Anh bác các đề nghị của Nga.

Gián đoạn

VAN TƯỜNG (AFP) 10.5.— Trả lời bức thư ngày 8 tháng Năm của hoàng thân Souvanna Phouma mời tiếp tục các cuộc thương thuyết ở Luang Prabang, hoàng thân Souphanouvong đã từ chối.

Hoàng tử Souphanouvong cũng từ chối luôn việc họp hội đồng bộ trưởng ở Luang Prabang, viện cớ rằng « không thể bàn bạc chuyện [illegible] trong khi [illegible] kiểm soát vẫn không có an ninh ».

Hoàng thân Phouma, hôm 9 tháng Năm, đã gởi một thư khác về sự bảo vệ an ninh, nhưng các lãnh đạo ta phái vẫn không chấp thuận. Đọc phúc thư này của hoàng thân Souphanouvong các quan sát viên cho rằng sự gián đoạn đã thực hiện giữa 2 phe.

Chờ đợi việc quan trọng

Các người thân cận của thủ tướng nhất định phân đối việc hoàng thân đến Khang Khay tổng hành dinh Pathet Lao, nơi chính hoàng thân Sou vanna Phouma cũng quan niệm rằng sau vụ hai phi cơ bị bắn, đến Khang Khay nữa thì mất thể diện.

Trong khi đó, hoàng thân Souphanouvong nhất định không muốn đi đâu khác ngoài Khang Khay. Người ta cho đợi phiên nhóm của quốc hội; đặt dưới quyền chủ tọa của quốc vương để biết lương tâm của Ai Lao, thảo hiệp Genève và hòa bình Đông Nam Á ra sao.

Anh bác bỏ dự án Nga

MACTƠ KHOA (Reuter) 10-5.— Theo thông tấn xã Tass hôm nay, Anh không thoả hiệp với Nga về một dự án giác thư do Nga soạn thảo để cho hai đồng chủ tịch hội nghị Genève [illegible] Dự án đã nêu ra các vấn đề sau này :

1) Đương có kế hoạch giết hại các nhân viên Chánh phủ Liên hiệp.

2) Cảnh sát của phe Hữu đã khám xét các nơi và kiểm soát Chánh phủ.

3) Không chấp nhận việc Uỷ hội Quốc tế đến Đồng Chum. Anh đã bác bỏ cả 3 khoản.

Tuyên ngôn của ông Phouma

ĐÀI MỸ.— Thủ tướng Ai Lao vừa kêu gọi tất cả những nước đã ký hiệp định Genève đảm bảo nền độc lập và trung lập của Ai Lao, hãy tôn trọng cả tinh thần lẫn nội dung hiệp định đó.

Thủ tướng Souvanna Phouma tuyên bố : « Vấn đề Ai Lao đã vượt ra khỏi khuôn khổ nội bộ và nay đã trở thành một vấn đề quốc tế. »

Ông nói tiếp : « Một cuộc nội chiến có thể bùng nổ ở Ai Lao, không những sẽ hủy diệt vương quốc Ai Lao mà còn rất có thể sẽ lan trên khắp vùng Á Châu và khắp cả thế giới nữa. »

Ông nói là ông đã tấn lực thi hành mọi cố gắng để hòa tôn thống nhất và hòa bình, nhưng đã gặp phải những khó khăn lớn lao và những lời [illegible] nhất sai lầm.

Ailao có thể bị chia đôi nếu...

(REUTER) 10.5.— Hôm qua, thủ tướng Thái LanSarit Thanarat nói với các phóngviên rằng rất có thể Ai Lao bị chia cắt nếu người Lào mong muốn như vậy. Nhưng ông lại nói tiếp rằng ông không tán thành việc cắt đôi Ai lao bởi vì làm như thế thì có thể gây ra những khó khăn như ở Hàn quốc hay Việt Nam.

Có người hỏi ông rằng ông tán thành! chánh phủLiên hiệp hay việc chia cắt Ai lao, ông đáp : « Cả hai giải pháp đều không được xứng ý ».

Diễn tử của đại sứ Mỹ ở Vạn Tượng

VANTƯƠNG (AFP)10-5 (Chiều thứ sáu, tại Van Tương, đại sứ Mỹ đã tuyên bố trong một phiên họp khẩn thành phố, trước sự hiện diện của thường Phoum. Nosavan, rằng Mỹ không hề có ý dùng người Ai Lao để chống các kẻ thù của chánh phủ liên hiệp chấp đúng hiệp định Genève.

Phải đoàn báo chí đi thăm

KHOÁ TU NGHIỆP nữ bán quân sự

SAIGON (VTX) — Sáng 10-5, phái đoàn báo chí Thủ đô đã đến thăm khóa Tu nghiệp Nữ cán bộ bán quân sự hiện đang khai đầu tại Trung tâm Huấn luyện tu nghiệp cán bộ ấp bán quân sự Thị Nghè. Khóa tu nghiệp này dành cho 1.000 nữ cán bộ khóa Quyết Thắng sau thời gian một năm hoạt động tại địa phương để bổ túc và học hỏi những kiến thức cần thiết nhằm nâng cao hơn.

Trong thời gian 2 tháng, các nữ cán bộ được theo chánh sách Liên đoàn quân sự hiện đang khai đầu tại Trung tâm Huấn luyện tu nghiệp cán bộ ấp bán quân sự Thị Nghè. Khóa tu nghiệp này dành cho 1.000 nữ cán bộ khóa Quyết Thắng sau thời gian một năm hoạt động tại địa phương để bổ túc và học hỏi những kiến thức cần thiết nhằm nâng cao hơn.

Trong thời gian 2 tháng, các nữ cán bộ được theo chánh sách Liên đoàn quân sự hiện đang khai đầu tại Trung tâm Huấn luyện tu nghiệp cán bộ ấp bán quân sự Thị Nghè. Trung tâm Huấn luyện Quang Trung Tại Liên trường Võ khoa Tân Phước các nữ cán bộ theo học các chuyên môn về y tế, vệ sinh, trong những ngày cuối cùng của khóa Tu nghiệp quân sự phái đoàn báo chí đã đến khảo nghiệm, cuối thực tập hàn hoàng.

Cùng đi với phái đoàn còn có ông Philippe Monin, Trưởng phái đoàn Chân Hưng Đa Đức hiện đang thăm viếng Việt Nam. Ông Monin đã tới chuyến hồi hàn các nữ bán quân sự.

Theo chương trình, khóa Tu nghiệp này sẽ bế giảng vào ngày [illegible] tháng Ba.

TƯ LỆNH PHÓ QUÂN ĐỘI HAITI sang hàng ngũ đối lập

- Tình hình nội bộ Haiti xuy xụp thêm.

Tình hình ở Haiti

SANTO DOMINGO (AFP) 9.5.— Tin ở Santo Domingo cho biết 18 người khá nghi là thân binh Haiti bắt đã bị xử bắn hôm thứ sáu vừa qua. Mặt khác người ta cho biết có những vụ lục soát và bắt bớ kể từ khi thi hành lịnh thiết quân luật. Vì lẽ đã lôi 15 nhân vật và vợ các viên chức cao cấp bị tình nghi phòng chống cực ngũ hệ Duvalier đã bắt.

Trong khi đó, cuộc truy tầm Clement Barbot, cựu giám đốc các tự sản an ninh và thân hữu của Duvalier (Biệt danh phe nhân loạn), không đem lại kết quả nào. Barbot cũng các bà hà đã tấn công các thân binh cô lập. Người ta dự đoán sẽ xét hai như vậy một số nhân vật trong chánh phủ.

Tư lịnh phó Haiti tìm tự do

(REUTER) 9.5.— Đại tá Max Alexis tư lịnh phó quân đội Haiti và là người thứ ba có thể kể vì tổng thống Duvalier hôm qua đã cách trang thành một người bán bình mỉ và xin vào tỵ nạn chánh trị tại sứ quán Ba Tây tại Port au Prince.

Vụ kỳ thị chủng tộc ở Mỹ

(AFP) 10.5.— Hôm thứ năm, hàn hết các trẻ em đã đến bị giam giữ trong các cuộc biểu tình chống kỳ thị chủng tộc ở Birmingham (1.100 trẻ em) đã được phóng thích.

Trong sáu ngày biểu tình, 18 người đã bị thương vì phải lực lượng đàn trừ trật tự Hầu hết các người này bị thương vì đá ném.

Hãy tin rằng các lãnh tụ da đen và các đại diện các nhà kinh doanh da trắng ở Birmingham thỏa hiệp với nhau, xin thị trường thành phố và viên cảnh sát trưởng đã ông bà một thông cáo cho biết là bố không tham dự cuộc đình đoàn. Hơn người này không chịu phòng chống hàng ngàn người đã đến cho bị giam. Trên lan, các nhà kinh doanh da trắng đã chịu các điều kiện để người da đen làm ăn dễ dàng.

NHẬN XÉT THỜI CUỘC

Cơn biến cố ở Trung-Mỹ

Cuộc xích mích giữa hai nước nhỏ sát ở Trung Mỹ, trong khu quần đảo Antilles, — tức là nước Haiti và nước Santo Domingo — đương như là đương diễn ra dưới hình thức một cuộc thanh toán chế độ của tổng thống Duvalier tại Haiti.

Trước hết, cuộc thanh toán ấy xảy ra từ trong nội bộ Kế Hiếp nhau, các nhân vật Haiti, từ những người đối lập, đến những nhân vật trong chánh quyền, đã tìm mọi cách để trốn ra đi, hoặc đã vào tá túc ở hàng chực những sứ quán của các nước Nam Mỹ. Có đến ông Tư Lịnh phó quân đội Haiti cũng bỏ chức vụ để vào một Sứ quán Nam Mỹ nữa.

Cuộc thanh toán ấy lại có thể xảy ra từ ngoài vào, với số quân của Santo Domingo sẵn sàng để đổ bộ Haiti, trong khi hạm đội Mỹ sẵ chặn ở eo biển và không cho Cuba đem đến được được hoặc chiến sĩ đến can thiệp.

Về phương diện ngoại giao, cuộc thanh toán đó có thể diễn ra bằng cách ngăn chặn mọi cuộc can thiệp của Hội Đồng Bảo An, để dành quyền can thiệp cho Tổ chức các Quốc gia Mỹ Châu. Tổ chức này sẽ điều giải, nhưng với những điều kiện nào đó để buộc Haiti phải rời xa chế độ Fidel Castro ở Cuba.

Theo một số những nhà quan sát Mỹ, thì chế độ Tổng thống của tổng thống Duvalier đương tan rã, và sẽ tự nó tan rã cho đến hết ! Vì cái đến lúc ấy, mới hết được mối lo cho xứ đó, trước hiểm họa Cộng sản đương xâm nhập vào, qua ngõ Cuba.

Ông Tổng thống Duvalier xứ Haiti đã không tạo được một chế độ dân chủ để đã liên kết mọi người dân, ông lại dự tình hướng đến Cộng sản Cuba, nên ông đương chịu những hiểm họa nặng nề.

KHOÁ 12 huấn luyện CÁN BỘ A. C. L. ĐÃ KHAI GIẢNG

- Thành phần 288 dự thính viên trong số có 1 Tỉnh trưởng, 2 Quận trưởng, 53 cán bộ nhà xã trong vùng 6 sẽ quan, 48 giáo viên và 184 biên tục viên cảnh sát.

SAIGON (VTX) — Khoá XII Huấn luyện Cán bộ Xây dựng Ấp Chiến lược đã khai giảng chiều 9-5 tại Trại Nhà Trí Đông, Khu Thanh niên Sóc Trăng, dưới quyền chủ tọa của ông Ng. văn Nhu, Cố vấn Chính trị tại Thủ Tổng thống.

Mở đầu buổi lễ khai giảng, Thiếu Tướng Trần Tử Oai, Tổng Giám Đốc Nhà Huấn luyện Cán bộ Xây dựng Ấp Chiến lược, vinh hoa và khen học. Theo Thông tương thành phần khóa XII sau gồm có 288 thành viên trong số có 1 tỉnh trưởng, 2 Quận trưởng, 53 cán bộ Nhà Xã trong vùng 6 sẽ quan, 48 giáo viên và 184 biên tục viên Cảnh sát.

(Xem tiếp 3 trang 6)

Mỹ tiếp tục giúp Việt Nam xây ấp chiến lược cho có hiệu quả

ĐÀI MỸ.— Tại Hoa thịnh Đốn vừa phát ngôn viên bộ ngoại giao Mỹ đã tuyên bố rằng Mỹ sẽ tiếp tục giúp Việt Nam về mặt kinh tế và quân sự cho chương trình xây ấp chiến lược tại VNCH.

Phát ngôn viên nói thêm rằng Hoa Kỳ sẽ tiếp tục thi hành nhiều vấn đề được kỹ lưỡng và nhưng hai được hiện vào tiếp tục thi hành hoàn nhiều, và những phương pháp hữu hiệu để giúp Việt Nam Cộng Hòa có và sẽ hội cùng là an ninh đến cho dân tộc VNCH.

Phát ngôn viên nói nữa, Hoa Kỳ là tức khiến vào đang cố gắng sử dụng những đường lối hiệu hiệu nhưt có thể được, để làm cho sự tiến giúp của nước chấp được [illegible]

2 đám cháy tại đường Lê-v-Duyệt

- 3 người phụ trù chánh Vinh Hội bị giải tòa

ĐÔ THÀNH.— Lúc 4 giờ 15 hôm 10-5, thành phố Sài Gòn bị cháy tại số 1[illegible] đường Lê văn Biết thì 2[illegible] đường Lê Duyệt (tên viên Hoa Kiều gọi là hành chánh). Ngọn cháy bắt đầu kịp cháy đến nhà [illegible] Theo người [illegible] cho biết, ngọn lửa cháy đến [illegible] Nguyễn Thị Lân nào cùng bằng [illegible] nhà đã đến trong nhà

NHỮNG LÃO SỬ

Nguyên tác của NGÔ KÍNH TỬ
Bản dịch của NGUYỄN HOẠT

Bốc lão nói :

— Nay ông thân gia của tôi ơi ! Con bé cháu tôi tuổi nó còn nhỏ không biết điều lẽ nghĩa gì hết.

Cha nó hiện giờ lại không có ở đây, ngoài ra của riêng tôi nó cũng không có lấy một chút gì, điều đó thật làm cho tôi đau xót đến bề thẹn. Nếu hai ta được ngồi chơi nói chuyện với nhau, thì cũng vì thì tình là một đôi bà da cho hai thân gia này [illegible]

Lão bà Bốc Thành và Bốc Tín uống rượu xong đứng lên [illegible]

Cô Bốc lão ngồi lại đến cảnh năm, trời vừa tảng sáng đã [illegible] vợ chồng Ngưu Phố ăn mặc chỉnh tề bước ra, thoạt tiên trời Ngưu lão ngồi lên nên đã nhận lễ. Ngưu lão nói :

— Nay cháu ơi ! Ông nuôi nấng cháu cho đến khôn lớn như ngày nay thực không phải là chuyện dễ. Bây giờ nhờ ông ngoại vợ con đây có lòng thương cho nên các con mới nên vợ nên chồng. Từ hôm nay trở đi, mọi việc trong cửa cửa hàng này ông giao cho các cháu.

Nhất thiết mọi sự mua chịu bán dựng các cháu phải đứng ra mà chủ trương. Ông già rồi không muốn đeo luy vào tuổi, từ giờ chỉ có việc ngồi trong cửa hàng nay để trông nom giúp cho các cháu được phần nào hay phần ấy; vậy rồi ra cháu cùng cần phải thì một người nào có tuổi để người ta giúp việc. Ông nem ra con vợ cháu nó cùng ngoan ngoãn chúc khó nên nên ông chỉ mong sao cho vợ chồng cháu sau này được bách niên giai lão, con cháu đông đúc.

Vợ chồng Ngưu Phố lạy ông nội xong lại quay ra mời cụ họ Bốc ngồi lên đã nhận lễ.

Cụ Bốc nói với vợ chồng Ngưu Phố rằng :

— Con cháu gái ta từ xưa đến nay không hề bước chân đi đâu xa bao giờ vậy từ nay trở đi anh cần phải chỉ dẫy cho nó đã nó biết đường cư xử nhất là phải kính trọng người trên, không bao giờ được trái lời chồng. Trong nhà này không có mấy

người vậy phàm mọi việc cháu phải nên cần thận, chớ để cho cụ đây phải bận lòng.

Lấy xong hai lạy, nghe lời Bốc lão khuyên nhủ, vợ chồng được ông cụ ra nâng lên. Cụ họ Ngưu lại giữ ông thân gia lại để cùng nhau ăn bữa cơm sáng. Nhưng cụ họ Bốc từ chối, cáo biệt ra về.

Từ đó, trong nhà họ Ngưu, bà ông cháu vợ chồng vẫn trông cậy vào cửa hàng sống mà sống qua ngày.

Từ ngày lấy vợ, bằng đi một dạo, Ngưu Phố không còn đến chùa Cam Lộ nữa.

Hôm ấy, nhân ra khỏi nhà để đi dòi tiền hàng, tiện đường gã tạt vào trong chùa xem sao. Vừa đến cửa Phù Kiều đã thấy người cầng chùa có bộc nâng sau cổ ngựa, trên lưng con nào cũng xếp đầy hành lý, đăng sau mỗi con đều có đeo thẻ phù số. Đến tận nơi xem thấy trong chính điện thờ phật Vị Đà, trên mấy chiếc ghế dài có ba bốn người đang ngồi, tất cả đều đội mũ lãng chiên rất rộng, mình mặc áo lụa dồi, tay trái cầm roi ngựa còn tay phải đang xoáy ngoe ria mép, người nào cũng đi giầy mới nhọn mũi đen ngòm có chân lên trên ghế. Thấy thế Ngưu Phố không dám tiến vào. Nhưng sự cụ đang đứng trong điện đã thoáng trông thấy vội vàng đứng dậy mà hỏi rằng :

— Nay tiên thế-chủ (1) ơi, tại sao bấy lâu nay [illegible] không đến chùa ? Chúng ta đang mong câu đến đã nói cần chuyện. Vào đây mau ! ».

Ngưu Phố nghe nói vội vội vào đến nơi, thấy vị lão thượng đồ thu thập hành lý gọn ghẽ sắp sửa ra đi, gã bèn hỏi ngay hỏi :

— Lão sư phụ sửa soạn hành lý định đi đâu thế ?

Sư cụ đáp :

— Mấy ông khách ngồi ngoài kia là người nhà quan cựu môn đệ đức Tề-đại nhân ở kinh sai đến. Tề đại nhân đang lâm quan trên kinh trước đây đã từng làm đệ tử của tôi, nay được thăng lên quan lớn cho nên sai phái người đến đây mời ta lên kinh để nhận đường chủ trì chùa Báo Quốc ở đó. Ta vốn không muốn đi nhưng vì trước đây ta lâu có một ông bạn thân chết tại chỗ này, ông ta có một người bạn lên kinh để thi hội, nay ta muốn nhân dịp này tôi kinh một chuyến để tìm cho ra ông bạn của người quá cố để đã ông ta mang hình cứu của bạn ta về quê, được như thế thì bao ta mới mãn nguyện. Hôm trước ta có nói rằng ta có hai quyền thư muốn đưa cho cậu, hai quyền thư đó chính là của ông bạn quá cố của ta vậy.

Hiện giờ ta để hai quyền thư ấy ở trong chiếc trấp gối đầu trong kia. Lúc nãy ta không còn thì giờ đâu mà lục tìm nữa vậy cho các vào mở ra mà lấy về. Lại còn chiếu giường với chăn đệm và một ít đồ dọc lặt vặt ta không tiện mang đi vậy ta xin để lại cho tiểu thế-chủ dùng, chớ khi nào ta trở lại sẽ hay.

Ngưu Phố đang định hỏi chuyện thêm thì mấy người ngoài điện đã tiến vào nói :

— Hôm nay trời sơm ra rồi, xin cho sớm lắm, ít ra cũng đi được vài chục dặm đường nữa. Vậy xin mời lão sư phụ mau được vài chục dặm đường nữa. Vậy xin mời lão sư phụ mau mau lên ngựa, chớ để bọn tôi phải lỡ một độ đường.

(Mai tiếp)

1) Nguyên văn : «tiểu đạo sĩ» — Đạo sĩ là những nhà Phật có nghề là thầy đạo (người chủ coi các mang cho ta ở khác thực). Tiếng Phạn là đạo sư bắt đầ dịch ra chữ Hán là thầy chỉ ở đã ra có nghề là thầy (Tăm, cho) bắt đầ là chủ, nó hiểu chủ. Cũng cho gọi là đạo sư, thầy (Tăm, cho) bắt đầ là chủ, nó hiểu chủ. Cũng cho gọi là đạo sư, thầy đạo là của các nhà tu hành đứng đầ gọi bắt cứ người phàm tục nào.

Giấy phép Bộ Quốc Gia Giáo Dục số 253: KTHV/KHT.M
Tư-Thục Kế-Toán Bửu-Đăng
154A Đại lộ Hiền Vương — Saigon
Chỉ chuyên chế dạy 1 môn Kế Toán. Hiệu trưởng C.S. Bửu Đăng đích thân chế dẫn mỗi khóa học 4 tháng. Học viên được bảo đảm vinh viễn và kỷ thuật chuyên môn.
2 Lớp sẽ mở
Buổi sáng 2.5-1963
Buổi tối 15-5-1963
Bản trường có sở phòng riêng khá giới để Kế toán hợp phép cho các doanh thương, các Công ty và nhân gian thiện những Kế toán viên giỏi và đức hạnh do trường bảo đảm và chuyên môn.

ĐỂ TRỊ MỘT CÁCH MAU LẸ
những bịnh
CÚM
NHỨC ĐẦU
CẢM MẠO
NÓNG LẠNH
luôn luôn nhớ dùng
Cortal
MAU LẸ • CÔNG HIỆU • CHẮC CHẮN
Cortal
30/01/1960 — 17-5-60

Báo Pravda (Sự Thật)

Kể chuyện vui

USIS. — Tháng 10 năm ngoái — câu chuyện bắt đầu như vậy — nông trường tập thể Dzerzhinskiy ở Mạc Tư Khoa nhận được chuyển đầu của một lô tặng phẩm bất thường. Một xe chở 46 thước khối đá vụn ở Kolomna đã tới ga xe lửa Dorokhovo. Những người cầm đầu nông trại rất là bối rối. Trại đã có một hầm đá nhỏ đủ cung cấp cho nhu cầu của họ rồi. Nhưng đá đã chết tới thì đành phải giữ [illegible] cho đến khi [illegible] phát vì giữ toa vô dụng. Cho tới bây giờ ngôi nhiều đống đá vẫn còn nằm trơ trơ ở đó.

Hai toán sau, tiếp theo toa đá lại một toa khác, lần này thì chở 67 thước khối cây be ở Archangel lại. Nông trại đã có đủ mua cây vì chính trại cũng có xưởng gỗ mà. Thế là cái toa trại Lobod phải bỏ bê trên ống việc khẩn cấp đi lũng khập vùng mất 10 ngày mới kiếm ra được người mua cây.

Trong lúc đó lại có tin có người ở Ma-Tư-Khoa đã đặt mua 120 tấn xi măng, đủ dùng ít nhất cũng 3 năm. Nhưng chưa xi măng vào đầu, vì trại không có kho chứa. Thế là lại phải thương lượng với Cơ quan [illegible] sản xuất và Tổ chức tiếp tế Nông trại ở Mạc Tư Khoa sao mới biết là chính tổ chức này đã đặt mua đúng xi măng mà cũng không thèm hỏi ý kiến nông trại.

Cần đang điều đình gay go thì 60 tấn xi măng đã lù lù tới ga Dorokhovo. Thế là cuộc lũy kiến khách thương mua lại tới điền sôi nổi, viên chủ tịch Lobodа đi sục sạo khắp vùng, trong lúc đó thì toa xi măng nằm lì ở nhà ga và tiền phạt cứ tăng lên vun vút. Cuối cùng, 1 nông trại thực tập đã cầu dùm bọn gánh nặng đó.

Nhưng chưa hết ! Một toa chở 92 thước khối vật liệu lát đường lại từ Kolomna tới mà cũng không ai cần rồi lại phải bỏ thuốc bỏ thóc cho Cơ quan kiến trúc Novopetrovskiy. Rồi lại một toa tôn của Tổ hợp kiến trúc Tuchkovo gửi đến, mà cũng do Tổ chức Tiếp tế Nông trại ở Mạc tư khoa đặt mua cho họ.

Trên đây là câu chuyện trích nguyên văn trong tờ Pravda ngày 22 tháng 3 thuật lại những nỗi đoạn trường của nông trại tập thể Dzerzhinskiy. Phải chăng đó chỉ là trường hợp ngoại lệ ? Thưa không, báo Pravda viết vậy.

Tiếp tục, bài báo tiết lộ là đơn vị nông trại Lobodа đã chuyển lên tới Ủy ban Kiểm soát Tối cao của Đảng và Nhà Nước (Ủy ban này trực thuộc Trung ương Đảng bộ và Nội các chính phủ). Ủy ban này được thành lập trong khuôn khổ cải tổ kinh tế cấp tốc hồi tháng 11 vừa qua. Nhiệm vụ chính của Ủy ban là : « Kiểm soát, ngăn ngừa, và trừng trị những sự lạm dụng, huấn luyện và cảnh giác các bộ khối phạm những lỗi lầm và sơ hở; chấn đứng những sự ngăn nút và lỗ hổng do sự quản trị không ăn nhập gì với kinh tế, chế độ quan liêu, nạn gian lận, và tham nhũng ; nghiêm trị bọn biển thủ tài sản của Nhà Nước và bọn ăn hại đủ các hạng.

Kể đó, một cuộc điều tra được tiến hành. Lúc ấy mới rõ là các cơ quan ở Mạc Tư Khoa cứ theo thông lệ đặt mua các hàng đã được phân phối theo kế hoạch kinh tế lũng đoạn mà không cần hỏi ý kiến, hay thông báo cho các nông trại biết trước. Các kiểm soát viên vẫng gửi chứng giấy mà ngập đầu đã kỳ như mây vào các đơn mua hàng cho xong chuyện.

Báo Pravda kết luận : « Vì vậy mà những sai lầm trắc khan hiếm đã đưa tới các nông trại khi họ không

(Xem tiếp trang 5)

SỞI ĐẬU
(Ban Trải)

Đên noi chuyên môn điều trị
số được mau lành
Nhà THANH-XÁ
11 ước

Chuyên chữa bệnh tứ rau, rum & lang (bệnh Hàn ngoại, Ôn nhiệt đang nóng, sốt ở 39 độ trong Thành Saigon. Cung tiếp 2 ngày Bạn tại mi mọc sởi ngày thứ nhất 4. Gặp bệnh cấp lại, hay sinh thường nay tại khác nồng thuốc số 35.

Đại lý :
Nhatrang : 5 Nguyễn Hoàng.
Hué : 18 Mai thúc Loan.
Dalat : 3 Lê Lai.
Danang : 7 Trần Vương và 41 Khai Trí.
Phanthiết : 110 Đường Kiệt
Quinhon : [illegible]
K.N. số 322 21-6-62.

PHÂN HÁCH

Nhân đọc khi « Ông Sự Vụ » của ông Hà Thượng Nhân đăng trong Nhật Bản Tự Do số 1809)

Trỵ (1) nào đổ hách đâu hách thế
Hồi ông Hà, có đã biết không ?
Cụ làm dáng vẻ ông không
Cũng dân chẳng dáng nửa đồng bạc kên.
Buổi phân tranh lo nên chiếu mộ
Dịch trở về huấn luyện lon-ton (2)
Cái yêu đồng nghiệp như con
Giúp ta thống nhất vuông tròn ngày mai.
Hay lo cụ gió gẫy gân dật
Hách đồng bào, xông thật trăm năm.
Trọn đời chẳng có tiếng tăm
« Chỉ to cái mồ » (3) bắc dầm kỷ quên.
Hay lo cụ von ven lưu trí,
Bỏ sổ về xách vì vợ dụ ?
Buồng rồi, thà thông đánh cụ
Giỏ đầy hách lấy đã bu ngày mai.
Hay lo cụ thọ vai chính khách,
Pha nhận tâm, đo rách hai thân ?
Mỗi ngon cho bọn thực dân
Để bề thân tính Á văn Sài-gòn.
Tội nầy mới thật nên đòn.

VIỆT THUẦN

(1) Có một trợ tại to mặt lớn.
(Theo của ông Hà Thượng Nhân)
(2) Plantion : Tập phát
(3) Theo ông Hà Thượng Nhân

LỖI TẠI AI ?

Thương hại gái hương hồn hai Cô L.A và hai gia đình bất hạnh

Ngang trái vì đâu chẳng rõ ra.
Mượn giòng nước bạc hủy đời hoa !
Sợ câu dư nghiền lời anh chị (1).
Lo cảnh buồc ràng ý mẹ cha (2)
Dọy trẻ nhẹ nhàng khi đánh đập.
Thương em êm dịu lúc rầy la.
Biên cuồng một phút uyên thân thể.
Cố chấp vài giây hồn tử gả.

HOÀNG YẾN

(Xem tiếp trang 4)

1, 2. Nghe đâu mất đồng bì anh chị đay nghiến trong một cụ lý hàn, mất đồng bì cha mẹ buộc ràng trong một cụ tài gả.

Y HỌC VÀ ĐỜI SỐNG

NGƯỜI ĐÀN ÔNG PHẢI NHƯ THẾ NÀO ?

Bác sĩ HOÀNG XUÂN THẢO

Trong các cuộc phỏng vấn hay thăm hỏi ý kiến về « người chồng lý tưởng », các cô thường ưa trả lời : « người ấy, cần nhất phải tỏ ra xứng đáng là một người đàn ông.

Một số khác lại thường hay chê điều : « chồng chả ấy, chồng ra vẻ đàn ông chút nào cả, tính tình gì mà cứ như con gái ấy.

Vậy thế nào là một người đàn ông và ta phải lấy những tiêu chuẩn gì mà nhận xét xem một người thuộc phái nam có nhiều « đàn ông tính » hay ít.

Có thể coi một người có nhiều đàn ông tính đó nơi họ thường chủ trong đặc biệt tới phái đẹp chăng ? Về điểm này, một công ty xăn xuất quần áo lót phụ nữ ở Hoa Kỳ mới đây vừa công bố kết quả cuộc các nghiệm của họ là 95% những người đàn ông « bình thường » đều đề mắt ngắm những người đẹp mà họ gặp ngoài phố và tổng số thời gian chiêm ngưỡng trung bình là 5,5 giây. Họ thường nhìn khuôn mặt trước nhất rồi đảo xuống gót chân sau mới trở ngược lên cẳng đùi, mông ngực để chấm dứt ở đầu.

Tại Saigon, mỗi ngày nghỉ hay ngày lễ, chúng ta hẳn cũng đều thấy thanh niên đi dạo các vỉa hè đường Nguyễn Huệ hay Tự Do và không nhiều thì ít, họ cũng muốn được ngắm người đẹp đi lại để « rửa mắt cho sáng ».

Có thể coi một người có nhiều đàn ông tính đó nơi họ luôn luôn nắm giữ quyền chỉ huy và che chở cho người đàn bà chăng ? Cho tới nay, mặc dầu nam nữ bình đẳng trên phương diện pháp lý, chưa phải cũng nhận rằng quyền quyết định trong gia đình và những vấn đề quan trọng vẫn thường được dành cho đàn ông, trừ một số các ông chồng đã chẳng may bị mất vía vì tiếng hét của « sư tử Hà đông » mà đành phải « phụ xướng, phu tùy ».

Một số các cô lại quan niệm rằng đàn ông phải biết đề nên các cảm tức mãnh liệt, không để lộ sự rung động ra ngoài mặt, phải lạnh lùng hơn là ấn cần, niềm nở hay lăng xăng chung quanh đàn bà ; phải biết hút thuốc lá, lái xe, bơi lội, chơi thể thao hơn là ngồi làm thơ, viết văn, chơi nhạc ; phải bạo tàn hơn là nhu nhược ; phải cứng rắn hơn là mềm yếu.

Đối với một số các cô trinh « đot sáng mới » hiện nay, tiêu chuẩn để xét tài năng của người đàn ông là tiền, người đàn ông phải kiếm ra tiền, cũng chiều tiền cũng chứng tỏ họ là người thông minh, thực xét, [illegible], tưng trái và xứng đáng cho phụ nữ tôn ngưỡng.

Con mắt tiêu chuẩn cũng nên kể ra là đàn ông thường được gắn liền với hai từ « đức hoa », nghĩa là đã là đàn ông thì phải quen biết rộng trong giới phụ nữ phải nay đã với cô nhỏ, mau đi với cô kiều, phải được các người cộng nói tiếng hiết mặt hoặc biết tên.

✻

Đó là mẫu số quan niệm thông thường về tư thái của một người muốn xưng danh đứng trong hàng ngũ phái khác. Ngoài ra, người ta còn muốn hình dung người đàn ông qua nhiều hình ảnh khác nữa mà chúng ta thử lần lượt chiếu lên màn ảnh của thực tại cuộc đời xem có những góc cạnh nào bị lu mờ cần phải làm sáng tỏ ra chăng ?

Đàn ông phải to lớn, « costaud » hơn là mảnh khảnh, gầy gò ?

Tâm hình thực ra không liên quan gì với đàn ông tính cả, có người nhỏ xế thế vẫn mà cương quyết, mạnh dạn về tinh thần.

Đàn ông phải chơi các thể thao nguy hiểm và xử sự một cách cứng rắn ?

Đó chỉ là quan niệm của những người chưa trưởng thành hoặc không tin tưởng ở trí cách đàn ông của mình.

Đàn ông nên cũng không những có nhiều ái tình gan dạ trước hay sau khi kết hôn ?

Đó chỉ là [illegible] các ông tự bình vực cái hành vi không đứng đắn của mình.

(Xem tiếp trang 5)

TANG TỐC

(Tiếp theo trang 4)

Mẹ tôi, tôi và em gái tôi nghe tin ấy như một tia sét đánh ngang đầu tôi không còn biết gì ngoài sự bàng hoàng, trước mắt tôi như có một cái gì đang sụp đổ, mặc dầu lúc ấy tôi mới 13 tuổi nhưng cũng ý thức được sự đau đớn của mẹ tôi hồn bàng nhiên bị mất tăm hồn bỗng nhiên đến với tôi. Tôi [illegible] người có hành động lén lút ấy, nào thấy tôi có làm gì nên tội; có tội chăng thì chỉ một cái tội thương yêu, biết bênh vực cho mẹ đã thôi.

Từ đấy gia đình tôi sống những ngày khắc khoải cho đợi, nhưng thời gian vẫn lạnh lùng và hờ hững trôi qua. Mẹ tôi không nhận được tin tức gì của thầy tôi cả. Mãi đến 3 tuần sau mới có một người từ xa về trao cho mẹ tôi một bức thư và bảo của thầy tôi gửi về. Trong thư đại khái nói thầy tôi vẫn mạnh và vẫn dạy học tại một trường Trung học xa. Nhưng sự thực thì đấy chỉ là một sự lừa bịp của Việt minh chứ không phải thư của thầy tôi, vì nhìn nét chữ hoàn toàn không giống tý nào cả.

Sau khi nhận được tin ấy chừng 1 tháng thì chú tôi từ Đà Nẵng vào (Lúc ấy chú tôi làm Thông ngôn cho viên đại tá chi huy khu vực ĐàNẵng), tôi quên nói là lúc thầy tôi bị bắt, chú tôi có về cùng 1 Đại úy người Pháp, và tất đến cảng viên Trung úy chỉ huy đồn trú, mặt đầy bình sự đi tìm thầy tôi nhưng không tìm thấy, vì thời gian ấy hễ bị Việt minh bắt thì bị đầy đi rất xa hoặc thủ tiêu ngay, cho nên khó bề tìm kiếm.

Chú tôi đưa gia đình tôi về Đà Nẵng cùng với đơn vị đồn trú rút về Đà Nẵng, xe đình tôi thấp tùng cùng đoàn xe, tất cả đề đạc đều bỏ lại cả.

Sáng hôm ấy chúng tôi ra đi trong lòng mang theo bao nhiêu nghẹn ngào u uất, chúng tôi vừa bước lên và đoàn xe vừa chuyển hành thì lập tức Việt minh phóng hỏa thiêu đốt ngôi nhà của chúng tôi. Ngồi trên xe ngoái nhìn lại tôi thấy ngọn lửa cháy ngùn ngụt càng ngày càng lên cao, lòng tôi như cắt từng mảnh, mẹ và em tôi gục xuống nặm xe nức nở ! ngồi nhà thân yêu ngày nào bây giờ lửa làm mồi cho ngọn lửa. Tôi tiếc nhất là tủ sách của thầy tôi, một tủ sách quý giá gồm nhiều loại sách bảy giờ mất cả một tủ sách quý như thế rất khó khăn. Những bình sĩ ngồi cùng xe nhìn chúng tôi ái ngại và thương xót.

Có lẽ đỉnh mệnh phù phàng và khắc đã gần liền cuộc đời chúng tôi với những đau thương biến cố, cho nên sau khi đoàn xe chạy ra đến Ngũ Hành Sơn thì một sự kiện kinh khủng xảy ra mà chúng sẽ sót lại ngày nay tôi nghĩ rằng có lẽ nhờ phước đức của tiên nhân từ ngàn xưa chăng hay số mạng còn may mắn.

Đoàn xe ra đi là 12 chiếc đủ các loại xe, có mấy chiếc xe bọc sắt hộ tống. Lúc xe ra đến khúc chân núi chừng 20 thước thì... bỗng nhiên một tiếng nổ kinh hồn như xé không gian ra từng mảnh. Tiếng nổ ấy là do nhiều quả mìn lết lại.

Cô lẽ Việt Minh biết được Đồn Phấp sẽ rút vào buổi sáng hôm ấy, trong đó có gia đình chúng tôi và chủ tôi nên đã đặt mìn nay giữa đường.

Đoàn xe đang ngon trớn lăn đều trên đường trải đá sỏi thì tiếng nổ phát ra, lúc đó chiếc xe chở gia đình tôi và chủ tôi vừa qua khỏi, chiếc xe hàng chịu là chiếc xe sau nó tiếp xe cả gia đình tôi. Chiếc xe này chở đầy binh sĩ, quả mìn nổ tung nhấm khối sắt 3 bánh xe răng cưa trước đầu máy, đưa hàng xe nên xe không hề gì cả, chiếc xe chỉ bị rung lên khỏi mặt đất chừng 50 phân thôi.

Liền lúc ấy viên sĩ quan chỉ huy đoàn xe ra lệnh cho binh sĩ xuống bố trí. Tiếng súng bắt đầu nổ dồn dập, đạn bay veo veo nghe rợn người. Binh sĩ đã xô vào xóm nhà bên chân núi tìm Việt Minh, nương Việt Minh đâu không thấy mà chỉ thấy đồng bào từ xóm kéo nhau chạy ra tản loạn. Ngọn lửa bắt đầu cháy, càng ngày càng lên cao ngùn ngụt thiêu hủy xóm nhà nghèo nàn vô tội.

Tiếng súng hòa cùng tiếng la thét thất thanh tạo nên một âm thanh nghe rợn người cảnh tượng càng ngày càng hỗn độn đau thương.

Gia đình tôi cũng xuống nằm sát mặt đất để tránh đạn, tôi tìm được 1 nơi thuận tiện để ẩn trú và nhớ thế mà mục kích rõ ràng cảnh đau thương đang diễn ra trước mắt. Chỗ tôi nằm là 1 cái hầm cạn có gò đất khuất, có thể nhìn thấy chiến hầm mà nhìn vào xóm nhà tranh bên chân núi được.

Từ trong xóm những trẻ thơ những cụ già lụm khum vất vả chạy ra nhưng tất cả đều không tránh khỏi lần đạn từ người bắn vào vì quân đội Pháp bố trí ngoài nầy, họ chỉa súng bắn vào trong xóm, cho nên những ai chạy ra đều không tránh khỏi. Thương tâm và đau lòng nhất là một sự kiện đã diễn ra trước mắt tôi mà cho đến ngày nay tôi không quên được.

Từ trong một căn nhà tranh một thiếu nữ chừng 17 tuổi kéo theo một trẻ nhỏ không rõ là trai hay gái; tất cả chạy ra nhưng vừa thoát khỏi ngọn lửa liền bị ngay một loạt đạn từ ngoài bắn vào, một tiếng đau lòng cả hai ngã gục xuống bên cạnh bức tường đã đổ nát đầy đặc trên vùng máu.

Thảm cảnh ấy đã gieo vào lòng tôi một sự xáo trộn kinh khủng, tâm tư tôi lúc ấy không còn biết ra sao nữa. Tôi cảm thấy tối tăm cả mặt mày, một nỗi niềm đau thương đang lên tất nghẹn ở cổ họng. Tôi muốn làm một cử động, nhưng cảm thấy ê chề mệt mỏi. Tôi muốn hành động, muốn làm một việc gì để cứu sống những con người vô tội ấy, nhưng biết làm sao vì tôi của ngày ấy cũng chỉ là một đứa nhỏ, một nạn nhân, một nạn nhân đang trốn giặc loài giặc cùng máu đa. Tội lỗi tây trời ấy do Việt minh gây nên, lên lốt giặt mình phá hoại nhưng quân đội không sao cả mà nhân dân nào vô tội phải hưng chịu sự trả thù ghê gớm của người Pháp, bỗng dưng tai bay vạ gió bay đến thình lình cho những con người vô tội.

Cho đến ngày hôm nay nếu ai đi ngang qua Ngũ Hành Sơn sẽ nhận thấy cảnh tiêu điều xơ xác, những bức tường đổ nát, những nền nhà trơ trọi quanh hiu. Nơi ấy 14 năm về trước mầu lệ và lửa trộn lẫn nhau ghi nên một trang sử đau thương.

Hôm nay ngồi ôn lại thảm cảnh của mùa thu khói lửa 47, tôi cảm thấy lòng bồi hồi xúc cảm, một niềm đau xót từ tâm tư dâng lên nghẹn ngào. Gợi cho tôi nỗi niềm thương nhớ những người thân yêu bị bắt, ngôi nhà bị thiêu hủy, những con người gục ngã trước lần đạn và hình ảnh người thiếu nữ cùng em nhỏ đầy đọa trên vùng máu hiện về một cách rõ rệt. Hình ảnh ấy bắt diệt trong tâm trí tôi. Càng gợi cho tôi nỗi căm hờn đối với chiến tranh, với chủ nghĩa Cộng sản và Thực dân.

Hôm nay tôi thành kính ghi lại nơi đây những nét đau thương để nhớ một mùa thu tang tóc !

CÔ ĐƠN

Viết mà đêm, khi giá đầu thu nổ lạnh lành có vương thu đm kín quả hương.

Sao rụng đêm tàn anh nguyệt nay,
Cô đơn chữ dã bao nhiêu ngày.
Gối chiếc vắn lạnh đêm tàn lạnh
Sơ sắt tâm hồn men rượu say...
Đêm mất thôi gian qua lòng tay
Em cơ tiếng nát của đêm dài !
Bao nhiêu thương nhớ và thương nhớ,
Thức suốt đêm trường em có hay ?
Kiếp Thu bây giờ em ở đâu ?
Thời gian có xóa nét yêu sầu !
Tương tư vương vấn trong ngào nghẹn.
Tan vỡ em ơi ! giấc mộng đầu.
Đêm nay nghe lá trút ngoài sân
Nghe tiếng nhạn sầu gọi cố nhân.
Anh bỗng thấy lòng buồn man mác,
Thu đến thu đi mấy lần ?
Mấy lần xác lá nhuộm rừng thu,
Mà bóng hình em vẫn mịt mù,
Tám hướng biết tìm em đây nhỉ ?
Bao giờ trở lại hỡi ! Kiều Thu ?
Kiều Thu em hỡi ! em ơi,
Đốn phương gió lộng một trời sầu thu.

Mười năm chuyện cũ

Mấy độ xuân tàn, Hoa sim hở
Anh bàng hoàng nhớ lại chuyện xưa.
Từ ngày giặc cướp tràn thôn xóm,
Mất em mất cả bốn mùa...
Hoa Sim sắc tím mào thương nhớ !
Anh nhớ em và Mẹ cũng nhớ em !
Năm ấy em vừa tuổi trăm trăng
Tóc xanh chưa vướng bụi phong trần
Em thường thơ thẩn trên đồi vắng;
Ngắt cánh Hoa Sim cài lên mái tóc xanh.
Một hôm đang dùng trên đồi,
Em giật mình khi anh vừa bước đến.
Anh thấy em mình cười duyên nắng hoàng hôn.
Nắng hoàng hôn nhẹ rãy trên mái tóc,
Từng sợi óng mềm buông sóa đôi bờ vai
Anh bảo nhỏ bên em :
« Trông em tôi xinh quá,
Như Thiên thần hiện hiện;
Như tiên nữ chốn Bồng lai »
Em mỉm cười e ấp đôi mắt
Rồi đôi tay em thoăn thoắt
Ngắt từng cánh Hoa Sim
nhẹ nhàng cài lên tóc ;
Và khẽ khẽ bảo anh :
« Em yêu mầu Hoa Sim tím,
Như yêu Mẹ và yêu Anh » ;
Bỗng từ đâu tiếng súng nổ đi
đoàng.
Ôi ! thôi, giặc đã đến : Tan tành quê hương.
Lửa bốc cháy ngút ngày.
Đạn bay veo veo một trời thê lương !
Anh và em không lối thoát,
Trước mặt ta hằng lũ giặc hung tàn !
Trên tay lăm lăm gươm sáng !
Anh đang dẫn đo tìm lối thoát,
Em đã liều lôi anh chạy như tên.
Nhưng từng loạt đạn nổ vang rền, như xé không gian,
Anh kinh hoàng khi vừa ngộn em thét !
Em ơi ! máu và nước mắt !
Anh nghiến răng em chắc em vào lòng;
Em là người, mất lạc tan thơ thớp,
Máu đỏ chảy thấm đẫm vào thớ đất,
Em là đóa trong lúc tuổi còn xuân,
và như quả búp măng xanh đang cùng trăm nhựa sống.
Anh bị giặc bắt,
và từ đấy vĩnh biệt em !
Em ơi ! mười năm chuyện cũ qua rồi,
Hôm nay anh lại lên đồi Hoa Sim,
Nhặt Hoa Sim, thấy trong tim,
Máu rưng rưng chảy đi tim bóng em
Mới độ xuân tàn Hoa nở,
Anh lên đồi cầu nguyện cho em.

Đầu mùa Hoa Sim 63
HƯƠNG-NHÂN

BẠCH ĐỚI !
Chuyên trị các chứng Bạch đới (khí hư) mới phát hoặc kinh niên nên uống :
NỮ-ĐỚI-HOÀN
Phương thuốc 50 năm kinh nghiệm của nhà thuốc TRƯỜNG SƠN 360/18 Cang Lý Saigon.
K.N. 340—28.8.62

Bán giá đặc biệt :
MÁY ẢNH
o đủ các kiểu
o đủ các cỡ
6X9
6X6
Từ kiểu nhỏ sửa lớn bằng bao điêm cho Trẻ Em (Giá 175đ.) đến kiểu lớn cỡ 9X12 cho nhà nghề...
24X36
HẠ-LONG
73 đường Pasteur Saigon (gần Cinéma Casino)
Ông Nhâm
K.N. số 139 BYT/QCDP 24-7-62

AI ĐAU VỀ BỆNH TRĨ ?
Nội Trĩ hay Ngoại Trĩ, đại tiện có máu lần mũi đau nhức, bàn mắn có máu và sưng, chảy nước vàng, lên ngày sanh mạch lươn nên gọi TRƯỜNG PHONG TRĨ LAU HOÀN số 57 VÕ VĂN VĂN giá 21 đồng, uống đang nhiều ngày, do Võ văn Thơm kế chế.
K.N. số 139 BYT/QCDP 24-7-62

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Khu Sách Lề Quán Ven Đường

Tự Do

Số 1.848 — CHỦ NHẬT 12-5-63 TRANG 4

Đàn ngang cung

(Tiếp theo trang 2)

TUYỀN VỢ

Bâm lăm tuổi phòng không hiu quạnh
Đêm năm canh thâm lạnh ruột gan
Khi ho, khi suyễn, khi hiu
Lúc đau bụng gió, ai mộng chăm lo?
Ôi Cô độc! buồn xo quá lẽ
Chịu hết khám, đời tế lắm rồi!
Nặn chi mà ước một người
Trăm năm gả nghĩa cho đời lên hương
Đã bao lúc canh trường ở động
Nằm xâm tư sầu nóng nhưu... hèm
Bỗ khi ưu tuồng ấy thêm
Chuyện kia, chuyện nọ sau rèm, bên chân.
«A, sắc nước, duyên trăng tuổi nguyệt,
A! lợi quốc dân vượt, tốc mây (!)!»
Vô ai là kẻ phây phây
«Bốc cơ» với Quẹt «giải bày» hay không?
Xin thề độc một lòng ân ở
Nếu tru mạnh theo Số, có trời!
Quẹt nay không phải tay chơi
Chính hoa cho bấy đã rồi... quăng hoa!
Vì chưa thấy người là lẽm vì
Tử phận mình «cực nơi chưa mang
Dù cho thân mật, bằng gan
Công mang «tuyển dụng» mất nàng xem sao
Không khen tặng ai đào «liễu
Cũng không chê ai thiếu... ơn... đu
Ai đen, ai trắng cũng ư...
Miễn là biết phận nằm tủ... dưới tr...
Đừng sanh quỷ, sanh ma tác quấy
Đừng đã mắn trai gái song song
(Song song ai tế là chăng
Vì Chăng—Gì nhỉ bể bằng tra liền)
Bỗ, Xin nhớ đừng quên điều kiện
Chỉ em nào học chuyên gia phong
Tri-kỷ viết gấp đôi động
Gửi ngay tạo nào cuyển ông Quẹt gió
Mau mau kẻo mất cơ lạ!

TÚ QUẾ

(1) Nói theo câu nghề hàm nay

DIỆU KẾ

Kiếp gì bằng anh chàng sơ vợ
Thường nên đêm mơ mớ... tối tối...
Tuy không khép nép thăng người
Nhưng mà hơi ngán những lời «mía mai».

Thế cho nên được ngày nhàn rỗi
Muốn đi chơi cũng đều loanh quanh
May về mới có cơm canh
Không thì xơi bữa tam bành, nộc nồ,
Buồi vận mình bây giờ đâu thế?
Bà Bà Bảm vội về quả tả!
Binh quyền, binh đẳng cũ mà?
Cả sao «không sơ» người ta chê cười
Bệnh ngăm miệng, ít lại là tốt
Cho gia đình hạnh phúc rất hay
Khốn nỗi nhà tôi chẳng nói tay.
Còn chẳng bỗ mặt ta đay «nhân đức».

☆

«Hòa bình» được nhất rồi khái nói
Nếu «chiến chính» tối tối nằm không
Kẻ hay lo mỗ «bốc đồng»
Buồn tình mỵ phải «chông mòng» chốc chừng.

TRẦN NGỌC LIỄN
(Saigon)

TIN THƠ :

THI TUYỂN
của VŨ-HOÀNG-CHƯƠNG
bản theo các bản Pháp văn (POEMES CHOISIS)
đã in được 80 trang và phát đến 5-6-63 mới in xong toàn tập (160 trang). Tác giả tiếc trang cáo lỗi và xin chân trọng quý độc giả mong các bạn yêu THƠ thông cảm cho.
V.H.C.

Đường xe Buýt đi đến

NHÀ TỔNG GIÁM-ĐỐC NGÂN-KHỐ

Nhà Tổng Giám Đốc Ngân Khố nằm trên Đại lộ Nguyễn Huệ, số 37. Chỉ cách xe buýt Saigon — Gia-Định (số 42) có Trạm trước Nhà Đèn, quý vị hành khách muốn đến đây có thể theo các thứ-xe sau đây:

Đ: THẮNG — Từ các ngưa Gia-Định — Dakao (Bình-Tiên-Hoàng, Phan-đình-Phùng, Mạc-đĩnh-Chi v.v...) về đọc theo đường Hai Bà Trưng (Tự Thống Nhất đến Bến Bạch Đằng) đều có thể đung xe Saigon — Gia-Định.

SANG NÊ — Hàng hai cách:

— Đi thẳng đến Bến Bình-Hòa và đi xe Gia-Định.

— Sang xe đạp đường —

— Cơ-vang Phú Mỹ (Hồng Thập Tự đi xe Phú Mỹ — Cholon (số 24) và sang xe Gia-Định tại Trạm Thống Nhất — Mạc đĩnh Chi.

— Cơ-vang Gò-Vấp X.ô (Gà Cây Quéo, Ngã Ba Cây Thị, Bình-Hòa đi xe Gò Vấp và sang xe Gia-Định tại Trạm Lăng Nguyễn văn Học (Gò Cẩm).

— Cơ-vang Thông Tây Hội, Ngã tư Phú Nhuận, Cầu Kiệu, Tân Định xe đi theo đường Hai Bà Trưng có thể đi xe Phú Nhuận (số 4 đến bến) và sang xe Gia-Định tại Trạm gần Ngã tư Lê thánh Tôn — Hai Bà Trưng.

TẢNG TỐC

(Tiếp theo trang 3)

vui buồn và mủi vị của hai ngày rủ thầy tôi được nếm thử. Từ đấy gia đình tôi tạm sống được yên ổn.

Viên cỹ quan chỉ huy đồn trở là một Trung úy trẻ tuổi, có học thức. Từ ngày biết thầy tôi đông ta, thường dẫn thăm thầy tôi và hỏi han về những việc trong địa phương, nhất là sự sinh hoạt của nhân dân. Trong thời gian ấy mặc dầu thân thiết với người Pháp nhưng thầy tôi vẫn một-mực tỏ ra ngay thẳng và cương trực. nhiều lần bình cỹ của đồn mang tặng vật của viên Trung úy, cho thấy tôi nhưng không hề thấy thầy tôi nhận lãnh một vật gì, dù nhỏ hay lớn nhiều hoặc ít. Thái độ này cũng làm cho người Pháp kính nể hơn và nhất là được các thân hào trong xã kính mến. Thỉnh thoảng viên Trung úy cũng bắt thầy tôi về những người mà bình sĩ của đồn ta vừa bắt trong các cuộc lùng rập.

Lợi dụng cơ hội này, thầy tôi xin cho những người bị bắt, mặc dầu có người thầy tôi không hề biết mặt mũi ra sao cả, nhưng cũng xin cho được thả về. Cô lúc có cả Cán bộ Việt minh cũng được thầy tôi xin cho. Ngoài ra trầu bò vật dụng của đồng bào bình sĩ đi rẫy lúa về, thầy tôi cũng xin được hoàn lại cho nhân dân. Người thường bao chúng tôi • Thầy không muốn ra làm việc cho người Pháp, sẽ không khỏi tai tiếng, cũng như với Việt minh thầy không thể cộng tác cùng họ được. Nhưng thầy hết sức tìm cách can thiệp với người Pháp để cho đồng bào khỏi bị quấy nhiễu... dù cũng là một khía cạnh của việc yêu nước, thương đồng bào vậy •.

Nhờ thế nên trong thời gian đồng đồn binh sĩ không hề phá phách đồng bào, nhân dân sống yên ổn thính vượng.

Nhưng với Việt Minh, thiện tâm, thiện chí và với tấm lòng yêu mến đồng bào, muốn bênh vực cho dân chúng của thầy tôi không được Việt Minh (một số Cán bộ trong Chính quyền lúc ấy) tạo dựng, những việc làm như thế của thầy tôi gần như công dã tràng xe cát. Họ không hề nghĩ rằng những hầu quả tai hại cho dân chúng trong thời xôm mù khi binh sĩ của đồn trú đi hết rập. Nếu không có thầy tôi lên đường sự thận trọng với viên Trung úy xin cho dân chúng thì làm sao sống yên ổn được, sẽ bị quấy nhiễu đủ mọi cách. Biết Bao nhiêu người bị bắt về đồn, biết bao nhiêu của cải bị binh sĩ trước đó ăn hàng những của cải ấy cũng như người bị bắt đều được cho về ngay. Hoặc hoặc một vài người bị giam giữ mà thôi.

Bao đêm một vài tên dân quân ve phá phách, nhưng ban ngày lại trốn biệt tăm hơi để cho dân chúng không chịu sự trả thù của người Pháp. Mà trái lại người Pháp trả thù thì thầy mất và lira trốn lẫn nhau. Những cảnh thương tình đến ra mà không có một viên đồng biết thương yêu đồng ta xe tiếp đến mà thôi. Có lẽ đây thực đúng thì «truhương ác cho nên thầy tôi đã đem sự hiểu biết thế thiên, cái tâm nhân của người đã can thiệp cùng người Pháp trong những vụ bắt bớ chém giết trong thôn xóm và vì lẽ ấy cho nên Việt minh nghi ngờ và cũng có lẽ *họ sợ rằng thầy tôi sẽ bu mất* (?) danh phẩm quý của người Pháp mà theo chăng, cho nên giống tổ đã chỗn đây trong gia đình tôi vào một buổi sáng.

Sáng hôm ấy tôi vẫn còn nhớ vào ngày 16 tháng 7 năm 1947 thầy tôi và người anh ruột của tôi đi thăm ruộng, cách nhà chừng 3 cây số. Mặc dầu là một Giáo sư hơn trí nhưng thầy tôi vẫn thích làm ruộng. Hơn nữa số ruộng đó ông nội tôi để lại giao thầy tôi quản xuyến. Thầy tôi nhận số ruộng ấy và cho người làm rẽ Thỉnh thoảng người đi thăm ruộng thôi.

Không ngờ buổi sáng hôm ấy, người cùng anh tôi ra đi từ sáng sớm mai đến tối vẫn không thấy về, mẹ tôi cho người đi tìm thì mới biết thầy tôi đã bị Việt Minh bắt từ sáng.

(Xem tiếp trang 2)

LÁ THƯ GIA NÃ ĐẠI

(Tiếp theo trang 3)

bắt đồng ý kiến ít thấy ở đây! Chương trình truyền hình đấp đứng đầu hỏi của mọi người, từ những chuyện thân tiên bí hoa cho tới con, những phim «cao bồi» những buổi biểu diễn • Rock • • Twist • cho giới • Teen Agers •, đến những mân diễn thuyết chính trị cho các công giả. Hiện nay việc giáo huấn bằng TV càng ngày càng phát triển. Các bà nội trợ đi dịp học nấu nướng từ gia mỗi buổi trưa, trẻ em học tự làm đồ chơi, học những bài vẽ sinh thường thức cũng như luật đi đường...Lịch Sử, Vật lý, Hóa học cũng được giảng trên • TV • nữa, những ai tốt nghiệp lớp học nay sẽ được một vài quyền lợi tại các trường học và sở làm. Họ đay cả sinh ngữ, thường là Anh và Pháp văn, ngỗ hầu gây được sự hiểu biết hơn giữa hai khối dân chính gốc người Anh và Pháp tại Gia-nã-đại. Đối lúc tôi ngồi không có • TV • thì đời sống người dân tại đây không biết thay đổi ra sao?

Một việc hiển nhiên là có lần chiếc máy • TV • hỏng, ông chủ nhà trọ tới «tức như điên» vì không được xem trận đấu hockey. Mỗi tuần, ông dành hai buổi tối «bắt kha xâm phạm» để xem những trận đấu hockey, môn thể thao được hâm mộ nhiều nhất tại Gia nã đại. Cầu thủ phải là những tay đi patin nhà nghề, với đôi giầy da đế gắn bằng một miếng sắt cứng ngừa như lưỡi dao tây, họ có thể lướt, chạy, quay trên sân tuyết dễ dàng. đôi tay điều khiển một cách điêu luyện trái banh hình trụ mỏng.

Cũng may là các cầu thủ ít khi «nổi giận», nếu không chỉ một cú đạp bằng giầy đủ làm một địch thủ thiếu kinh nghiệm • đo đất • ngay. Các cầu thủ hockey nổi danh được mọi người giữ ảnh như hình tài tử «ai nê», họ đều là những tay trượt patin ngay từ thuở nhỏ. Đông tôi thì cũng có thử tập trượt đôi lần, nhưng chỉ sợ ngã gây vàng sẽ • ê ẩm • nên đành bỏ dở, đành nuốt nước bọt khi thấy mỗi chiều ngày cuối tuần từng cặp từng cặp nắm tay nhau trượt trên sân tuyết dưới tiếng nhạc du dương! Vẫn mùa đông người dân Gia nã Đại có thêm nhiều thứ giải trí khác. Các thanh niên (và cả các ông già!) đều ham thích «ski». Riêng vì giáo sư Hoá học của tôi thì thích đến nỗi có lần ông đã cố ốm để đi «ski». Ngoài ra, còn một thú giải trí đặc biệt nữa là cắu cá trên tuyết. Mùa đông các sông phân lớn đều đóng băng sen bề • ngư ông • vác cần đi trên sông như đi trên mặt đất sau khi đào xong một lỗ nhỏ (tuy trên mặt là băng tuyết, nhưng dưới sâu vẫn là nước lỏng) «ngư ông» chỉ việc từ từ thả cần xuống lỗ vừa đào và say mê chờ đợi...

Các hội... ăn dường

Giữa lúc đông tàn xuân tới, các thanh niên thường tổ chức những «Hội dường» (tạm dịch chữ Partie de sucre) Mọi người đi vào một khu rừng cách xa thành phố, nơi đây với cảnh đẹp thơm nhiêm, sinh viên cùng như giáo sư được một sự chơi đùa giải trí, người ta đi thăm rác nơi trong vùng, ca hát, khiêu vũ. Trưa đến mọi người sửa soạn thường thức món • dường •. Thứ dường này không làm bằng mía hoặc củ cải, mà là dường của cây • erable • (cây phong ?) Với dụng cụ thành gỗ trông như một lưỡi bào, mọi người thả hồ quệt dường đã đông lại sau khi được đổ từ lỗ nông trên một mảng tuyết. Rồi đủ mọi trò đùa được diễn ra, riêng tôi ngán nhất là • mục nem • (nem dường). Bạn khó lòng giữ thái độ hòa bình dưới những trận công phá bằng tuyết. Quần áo bạn sẽ dính từng mảm tuyết một, nhưng thừa bạn chỉ nhẹ rủ là hết ngay. Có lần tôi đang đứng, thình lình một mảm tuyết rơi chát vào mặt kiếng. Dân • cầu thị • mà bị nem trúng kiếng thì nguy lắm! Nhìn ra thì ông Tremblay, giáo sư Toán của tôi là tác giả • phát thân công • đó.

— • Tại sao lại nem tôi ?• Tôi hỏi lớn.

Ông vừa cười đắc thắng vừa chỉ cô bạn gái tôi mà trả lời :

— • Tại «cô bồ» anh nem tôi trước đấy chứ !• Vừa trả lời xong, đang cười-hà hà thì bỗng bấp từ đâng xa các bạn tôi đã «công phá» trả đũa ngay ông.

Sinh viên giải trí

Thứ bảy và chủ nhật, học sinh viên Gia nã đại không mấy người «gạo» như bên nhà họ thường tìm mọi thứ giải trí vào ngày nây, nhưng không được không đi thử «bát phố» ở Chicago như mọi thiếu niên đồng zứa, ngày mua sắm thứ nhất trong tuần là tới thử sâu.

Đó • bát phố • rất vội và, không thong dong như ở các phố bên nhà. Đi phố, bạn sẽ nhìn thấy đủ loại người, bên cạnh những thiếu niên tầm vóc cao lớn của vùng Bắc Mỹ, có những bà già đầu kiểu mẫu của Quebec khoác những bộ áo lông dài giá hàng chục ngàn. Các cửa hiệu lớn phân nhiều là những tiệm trang trí giống hệt Saigon và cả những tiệm ăn của chú chệt, nhưng được cải bộ không cũng trần và để hở rốn như tại Cholon. Sinh viên Việt nam đây đều khi cũng bị tường thăm là dân «con Trời».

Một anh bạn tôi có lần dạn dũng • lờ xờ • trước mặt của tiệm bì mot bà già trình trọng đem cái nhân vàng có tuyết đê đăng. Anh bạn tôi chỉ cho thứ Nhỏ lại hỏi :

• — Xin anh vui lòng nói cho tôi nghĩa thứ nầy.

Anh bạn tôi cũng đoán chắc chỉ là • Phúc Lộc Thọ • chi đây, nhưng không dám nói ẩu :

• — Thưa bà, tôi rất tiếc không được biết •.

• — Trời ! Anh không phải người Trung Hoa X? •

• — Dạ không, tôi từ Việt Nam sang !•

• — ... ! Nam! Vietnam!! Bà già lâm nhâm như sự quên mất một điều gì mới nhỉ.

Hết bị nhầm với «chệt», đôi khi với mầu da vàng với mái tóc đen chúng tôi lại bị coi là dân Esquimaux nữa. Ngày hội Carnaval de Quebec năm nay, đương lân trong đám đông dân chúng xem rước, tôi nghe tiếng nói nhỏ chung quanh:

• — Ngư ông ! Esquimaux xuống dự hội !•

Dân Ét-qui-mô

Tại Gia-nã-đại có khoảng chừng 11 ngàn người Esquimaux sống trong khu đất miền Tây Bắc, Labrador và phía bắc tỉnh Quebec. 55 dân này được chính phủ Gia nã đại giúp đỡ nhiều trong việc các thiện đời sống. Khoảng 2000 dân Esquimaux đã được dự học tại các trường tiểu trung học. Hồi được học sự dunga những máy móc trong các xưởng kỹ nghệ và những nghề của dân da trắng. Nghề chánh của họ là đánh cá, săn thú, cung cấp những bộ lông thú dùng làm áo lạnh.

Qua sinh hoạt hàng ngày, chúng ta nhận thấy những người Gia nã đại trong không phải hiểu nhau đa mà còn giúp đỡ các người dân • dân cùng một nước • (tôi không dám dùng danh từ «đồng bào•!) của họ nữa và gửa tức tốt đang viết thư nầy, thì ai cũng như ai đều đang xôn xao về cuộc bầu cử Nghị Viện năm nay.

Chiếc ghế Thủ tướng của «cường quốc không có cờ» sẽ về tay ai ? (Cho tới nay Gia nã Đại vẫn là một quốc gia không có quốc kỳ quốc ca chung cho cả nước, mỗi tỉnh vẫn giữ cờ riêng !) Trong số hơn đang lớn là «Bảo thủ» và «Tự do», đảng nào sẽ chiếm đa số trong nghị viện ? Liệu những người đoán về sự «về vườn» của Dieffenbaker (lãnh tụ đảng Bảo thủ) có thành sự thực không. Chúng ta đón chờ kết quả và xin hẹn gặp lại bạn trong lá thư sau.

QUEBEC 22-5-63

Lá thư Tây Đức

(Tiếp theo trang 3)

— Tuần nghỉ nên học Thuốc hay Dược.

— Heidelberg, Munich nếu học Văn chương hay Triết học.

— Freiburg, Karlsruhe nếu học Vật lý, Hóa học.

— Hamburg, Munich nếu học Nhạc hay Nghệ thuật.

Nếu các bạn học kỹ sư thì sẽ học ở các trường cao đẳng kỹ thuật. Được có tất cả 8 trường và trường nào cũng trứ danh cả, nhưng nên học ở Berlin, Darmstadt, Stuttgart hay Hanover.

Nếu có thể được thì đừng học gần nên chọn Munich và Berlin. Vì tìm được một phòng ở Munich là cả một kỳ công còn ở Berlin thì không dễ dàng đâu được và mỗi lần đi lại phải «vất vả» cho những sáu 20 DM (khoảng 300đ VN)là tiền chiếu khán thông hành.

Người ta còn hai tiêu biểu khác là nếu học lý hóa thì phải sửa soạn trước một năm, vì các phòng thí nghiệm bao giờ cũng đầy nghẹt, nếu không lên lạc với một giáo sư để xin ghi tên trước thì không thể nào đăng được một chỗ. Cũng cũng nhiều bạn viết thư cho tôi yêu cầu mua hộ một ít sách thuốc để học. Tôi xin thưa rằng đã các bạn có giáo tiếng Đức đến đâu đi nữa chưa chắc các bạn đã đọc nổi cuốn sách thuốc Đức. vì người Đức học thuốc bằng tiếng La Tinh.

Người sáng lập hãng Rolls Royce

VÀ CÁI THÚ SAY MÊ CƠ KHÍ

★ Từ lúc xe hơi chạy 6 cây số một giờ và bị buộc cố người cầm cờ đỏ mở đường — cho đến lúc xe hơi xã tốc lực hàng trăm cây số một giờ.

(Theo tài liệu BIS — Đài Anh Quốc)

Rolls Royce! Đấy là một danh hiệu mà thế giới đều biết và đấy cũng là một hàng hiệu nổi tiếng về ngành cơ khí tại Anh quốc.

Mộng của mỗi người lái xe là làm sao thể có thể làm chủ nhân ông của một chiếc xe hơi hiệu Rolls Royce. Và đáp một chuyến phi cơ trang bị bằng động cơ Rolls Royce có nghĩa là hưởng thụ một chuyến du lịch nhanh nhát trong những điều kiện tân tiến nhất.

Vâng, Rolls Royce quả là một danh hiệu đáng để ý — đúng hơn là một danh hiệu kép gồm có tên của Nghị sĩ Charley Stewart Rolls và ông Henry Royce.

Cả hai cùng đồng một sở thích

Hai nhân vật trên đã thành một đôi cộng tác viên cách đây gần 60 năm. Tuy rằng cả hai đều khác nhau về nhiều phương diện, nhưng họ cùng một sở thích : xe hơi.

Vào năm 1894, khi lên 17 tuổi, Charles Rolls sang du lịch bên Pháp trong những ngày nghỉ trước khi vào trường Đại Học Cambridge. Khi bước chân lên lục địa ông thấy thích vẻ xe hơi hơn là lúc cần ở Anh, nơi mà các tài xế không được lái xe chạy nhanh quá sáu cây số một giờ.

Hồi ấy, mặc dù chỉ chạy đến tốc lực ấy thôi, nhưng luật lệ còn bắt buộc phải có một người cầm cờ đỏ chạy trước xe để xua khách bộ hành tránh xa ra.

Rolls mang về nước một chiếc xe Peugeot của Pháp, nhưng ông không phải chỉ bằng lòng lái một chiếc xe ngoại quốc mà thôi. Ông nghĩ về sao nước Anh lại không thể sản xuất một chiếc xe tốt bằng như thế hoặc hơn nữa cũng nên.

Sau khi rời khỏi trường Đại học Cambridge, nơi mà ông đã đâu bằng cử khi và khoa học thực nghiệm, ông lenh luân đến và khỏi đầu buôn xe vào năm 1902.

Trong vòng hai năm ông nhận được phiếu đặt mua cả trăm chiếc xe. Nhưng ông cũng vẫn chưa vừa lòng.

Quá nhiều nhược điểm

Ông nhận thấy những xe ông bán ra có quá nhiều nhược điểm. Nhưng ông có thể làm gì được ?

Ông tìm được câu giải đáp khi một người bạn đến nói chuyện với ông về một chiếc xe hoàn toàn tốt mà người bạn ấy vừa mua được.

Và người bạn ấy còn thúc đục ông lên tận Manchester, ở miền Bắc Đảo Anh, để gặp nhà sáng chế xe ra chiếc xe ấy tên là Henry Royce xem sao.

Henry Royce là con của một người làm nghề sau lưa mỹ, sanh cách đây gần một thế kỷ. Royce là một người hoàn toàn tự lập.

Royce đã từng chịu cảnh nghèo túng và thất nghiệp. Và mỗi lúc kiếm được một việc làm đôi khi ông phải làm việc đến 54 giờ một tuần với một số lương chỉ có mười một shillings (chừng 110 đồng Việt Nam) mỗi tuần.

Tuy thế nhưng khi ông đã đề dành được hai mươi Anh kim (chừng 4 000 bac V.N.) ông bèn hùn với một bạn trẻ khác để mở một hiệu điện.

Cả hai đều sản xuất chuông điện theo sơ đồ do Royce vẽ ra, và những cần trục điện. Nhưng khi nghề điện của ông bị ảnh hưởng của trận giác Roer ông bèn xoay qua nghề xe hơi.

Chính ông Royce cũng có một chiếc xe hơi Pháp và cũng như Charles Rolls, ông nghĩ rằng có thể chế một chiếc xe tốt hơn và ông tự nhủ tại sao ông không tự mình sáng chế ra một chiếc tốt hơn.

Và ông thực hiện ngay ý định. Và khi Rolls lên Manchester để gặp ông Royce, ông Rolls được mời lên đi thử một vòng chiếc xe hai máy mười mã lực tự tay ông Royce chế tạo. Và cuộc gặp gỡ đó đã mở cả hai quyết định cộng tác với nhau, đã trở thành một đề kiện lịch sử trong ngành xe hơi.

Trong năm đầu cộng tác với nhau, cả hai đã chứng tỏ khả năng của công ty Rolls Royce bằng cách mời Công tước Connaught đi một vòng kinh lý các đồn binh trên một chiếc xe hơi do công ty sản xuất do Charles Rolls tự tay lái lấy. Chiếc xe ấy chạy trên ba trăm cây số đường đất trong một ngày mà không bị trục trặc máy móc chút nhỏ.

Sau đó hai chiếc Rolls Royce khác được đưa ra dự cuộc đua Tourist Trophy đầu tiên ở Đảo Man. Mặc dù 1 trong hai chiếc ấy bị tai nạn, chiếc còn lại được hạng nhì.

Cũng trong năm ấy Rolls lại 1 chiếc Rolls Royce khác đi từ Monte Carlo đến từngBoulogne trên 1 đoạn đường dài trên 1.000 cây số mà chỉ mất có 28 tiếng đồng hồ 15 phút.

Say mê máy bay

Rolls say mê máy bay không kem gì xe hơi. Vào năm 1910 ông bay qua lại biển Manche hai vòng.

Sau đấy không bao lâu ông từ nạn máy bay khi mới 32tuổi, nhưng hãng Rolls Royce đã nổi tiếng vì những công cuộc xuất sắc đã thực hiện được về ngành hàng không.

Hãng sản xuất những động cơ máy bay trong trận Thế Chiến I, và là một đầu thủ trong cuộc tranh thi bay một Trophy với phi cơ bay nhanh hơn 600 cây số một giờ.

Henry Royce thắt lộc cách đây chừng 30 năm nhưng nhờ khả năng và sức cố gắng của hãng Rolls Royce mà ông và Charles Rolls đã thành lập. Hãng đã tiến lên hàng tiên phong trong trận Thế chiến thứ Hai.

Những phi cơ Hurricanes và Spitfires đã từng giúp Anh thắng các trận không chiến năm 1940 đều được trang bị bằng động cơ Rolls Royce.

Và từ lâu nay loại phi cơ hãng không Comet, cũng bao nhiêu phi cơ khác đã mang danh hiệu Rolls Royce truyền-bá khắp thế giới đề nhắc nhở đến tính mạo hiểm của Charles Rolls và tài cơ khí của Henry Royce.

Tàu ngầm nguyên tử loại chiến đấu

(Tiếp theo trang 3)

một tàu ngầm xuống rất sâu và đi rất mau.

Muốn xuống rất sâu thì phải có vỏ rất dầy. Nhưng vỏ dầy thì lại không thể đi mau, và phải đem đi rất nhiều nhiên liệu (dầu Diesel) và đi nhiều là không thể đem đi nhiên liệu nhiều vô giới hạn được. Một chiếc tàu ngầm chạy động cơ thường, muốn đi xa thì phải vỏ mỏng, mà muốn vào đáy để xuống sâu, thì tâm hoạt động lại không thể đi xa được.

Nhờ có máy nguyên tử sức nóng phát ra gần như không bao giờ hết, nên có thể làm được những máy hơi nước rất mạnh, mà chiếc tàu ngầm đã có được vỏ rất dầy, xuống được rất sâu, và đi mau vô địch.

Tàu xuống sâu bao nhiêu

Những tàu ngầm đầu tiên, lúc đi không thường, ở dưới sâu 300 thước. Như vậy cũng là gấp 10 lần những tàu ngầm thông thường, dưới 300thước đã tối thui, không máy bay nào quan sát nổi thấy được hết.

Nhưng người ta biết rằng thủy quân Mỹ đã từng có gắng trong bình 500 thước. Có thể nghĩ rằng tàu ngầm tối tân phải xuống tới mức sâu 1 cây số.

Xuống sâu 1 cây số, tức là chịu 1 áp xuất 100 kilô trên 1 phân vuông, hay 10 tấn trên 1 tấc vuông, hay 1.000 tấn trên 1 thước vuông. Khắp châu thân tàu ngầm, cứ mỗi mét vuông có một sức nặng là 1.000 tấn hay là200 chiếc cam nhông(hạng 5 tấn) đè vào, đấy là sức chịu đựng của tàu ngầm mà kỹ thuật phải thực hiện.

Tốc lực trong nước.

Trên mặt nước, tàu ngầm phóng vùn vụt như một chiếc xuồng đua, không một chiến hạm nào đuổi kịp, mà hơn thế nó còn có thể sẩn đuổi bắt cả loại chiến hạm nào.

Là hơn là ở sâu dưới nước (hàng 500 thước), nó cũng đi rất mau. Một kiểu cũ đi được mau 70 cây số/giờ. Kiểu mới có thể sẩn đuổi bắt cả loại chiến hạm nổi nào trên thế-giới, trong khi vẫn lẩn sâu mấy trăm thước dưới biển.

Sức lặn mau

Những loại tàu ngầm thường tối tân cần 1 phút thì xuống sâu được 30 thước. Còn tàu ngầm nguyên tử cần 1 phút xuống được sâu 300 thước.

Sức hoạt động

Tàu ngầm có thể đi bao lâu cũng được và giới hạn chỉ là sức của người mà thôi.

Bình thường tàu ngầm chỉ cần đem đi một chút uranium, đủ dùng để đi xa 100.000cs. (2 lần rưỡi vòng quanh trái đất)

Sự điều khiển để đăng và nhẹ nhàng như một chiếc máy bay. Tàu ngầm đi vẫn vụt trong lòng nước, mau như một chiếc xe hơi, và lái hay quay mũi đều rất mau ở tốc độ đó.

Ở nơi biển sâu, tàu ngầm vận chuyển trong chỗ tối hoàn toàn, nên toàn dùng máy đồ dường để đi. Máy quan trọng nhất là máy đồ đường bằng tiếng động phóng ra rồi dội lại, và trong khoảng tối hoàn toàn, tàu ngầm ra được chỗ nào sắp gặp khoảng nông, nhờ ngầm, hay tảng băng, để biết, mà tránh. Lại có máy tự động để định rõ vị trí của tàu ngầm ở nơi nào trên thế giới (bắt đầu từ chỗ tàu ngầm khởi hành định vị trí đầu tiên, rồi khi tàu ngầm quẹo, đi mau, đi chậm, muốn đi lung tung cách nào, máy tự động cũng vẽ ra đường đã đi trên một bản đồ, một cách rất chân xác, không cần phải do phương hướng hoặc dùng đại bàn vững vì vậy mà đi ngầm dưới đáy biển cả mấy tháng trời, trong tầu đều biết rõ mình đã tới những đâu.

Ở sâu trong biển, biết việc bên ngoài

Tầu đi trong biển nhưng nhờ các máy phân tách tiếng động ở biển mà biết được những tầu chiến hoặc những tầu ngầm khác, định được cả vị trí, hình dáng, phân biệt thân và thù của các tầu khác.

Nếu tầu địch ở yên một chỗ không chạy máy, tầu ngầm nguyên tử cũng có máy phóng tiếng động ra và phân tách tiếng đó lại mà biết được tầu địch nằm tại đâu.

Nếu tầu địch lại là một thứ tầu nguyên tử, thì máy dò nguyên tử trên tầu ngầm lại càng khám phá ra mau lẹ hơn.

Hai loại tầu ngầm

Loại tầu ngầm mang hỏa tiễn Polaris, phóng phi đạn nguyên tử trong lúc vẫn lặn ở dưới biển hay ở dưới tầng băng Bắc Cực. Hạng đó dùng vào việc trả đũa Nga trong trường hợp có chiến tranh nguyên tử.

Còn loại tầu ngầm tuần phòng, là loại dùng để săn tầu ngầm và chiến hạm địch. Với những máy khám phá và tiêu diệt tầu địch chúng là loại vô khí ghê gớm nhất để hi vọng làm tê liệt hạm đội hơn 300 tầu ngầm của Nga.

Võ khí tấn công

Võ khí tấn công của chiếc tầu ngầm xung phong gồm có những ngư lôi.

Nhưng đây không phải là ngư lôi thường, mà là thứ ngư lôi rất lạ : di rất xa, bắn rất trúng, sức nổ rất mạnh.

Ta hãy theo dõi thứ ngư lôi đó, sau khi nó phóng ra. Nếu là ngư lôi thường, thì nó sẽ chạy ở trên mặt nước như một chiếc ca nô, và tầu địch có thể trông thấy mà tránh. Nhưng thứ ngư lôi này lại lặn hụp ở sâu trong nước, hoặc nó xuống sâu, hoặc nó bơi ngược lên, và tự nó có những máy tự động để tìm tầu địch, và đuổi theo một cách chắc chắn mà phóng tới để nổ tung khi đúng lúc.

Tóm lại là chiếc tầu ngầm nguyên tử trở nên ghê gớm là nhờ các loại máy móc kỳ lạ mà nó mang theo.

Chuyên chữa các bệnh trẻ con

Nhà thuốc :

THANH-XA

Trước ở Hàng Thiếc, Hanoi nguyên 30 năm Hành nghề, Được chiêu đãi chủ tín nhiệm.
Nayở :26, Ngõ tăng Chiêu Saigon
Cửa trên 2 con rồi
KN số 321 21-5-63

Tự Do
Số 1.848— CHỦ NHẬT 12-5-63 TRANG 3

THƠ VÀ THI NHÂN

THỨC GIẤC

Ngày xưa tôi thức giấc
Vì muôn tiếng chim ca
Bình minh tôi mở mắt
Chung quanh có cỏ nhà :
Anh Em và Cha Mẹ
Tình thương yêu thiết tha.
Tôi thấy đời tươi đẹp
Tôi thấy đời nở Hoa.

Nhưng rồi tang thương đến ;
Không tìm đâu bóng Cha.
Chỉ còn đàn Em dại
Chỉ còn một Mẹ già.
Hồn đang buồn tẻ tái
Lòng đang đau xót xa
Chợt tang thương trở lại ;
Tôi bỗ đây đi xa !

Hôm nay tôi thức giấc
Không bằng tiếng chim ca
Mà vì con ác mộng
Của kẻ đi xa nhà.
Gió rừng đêm lạnh buốt
Người thân yêu vắng xa
Một mình tôi... hiu quạnh
Thức giấc tự canh ba...

Cao-Nguyên những ngày thương nhớ,
YÊN-KHÊ ĐÀM-QUANG-TOÀN (1963)

VƯƠNG VẤN

Ở thành đô huy hoàng rộn rã
Ta nhớ về mây nẻo hoang vu
Lối mòn sông bến lặng
Bờ lau chim tiếng ru.
Nhưng thân đã vào nơi xa vắng
Đêm đêm trông ánh sáng gợn chân trời,
Ta lại nhớ thương về đô thị,
Và cứ thế,
Đời ta thương nhớ bao người !...

Hôm xưa, thuở ấy còn thơ ấu,
Đoàn ta qua vùng đồi núi quê hương.
Khi chiều xuống bên đường,
Nghe vang khúc biệt ca
Lòng ta muốn mảnh vỡ
Nước non thân yêu còn đây mà sao trái tim tràn đầy thương nhớ ?
Tóc xanh hoa xuân còn tươi mà sao tâm tư bỗng hồi biệt lý ?
Phải chăng non nước kia còn mãi.
Mà đời ta
Chỉ lo bóng mây qua ?
Hôm nay ta luyến tiếc hôm xưa
Và chốc hôn ngày mai ta sẽ nhớ
Sẽ thương hình ảnh của ngày nay
Bao lâu còn nhịp thở,
Là còn thương còn nhớ
Mãi tóc, lòn mình,
Những bàn tay xiết chặt,
Những ánh mắt đói trôi,
Giọng nói cười thơ thiết,
Khi dịu buồn như phảng phất sương chiều,
Khi rạo rực như tơi bời nắng cháy lửa thiêu.

Ta yêu mùa Ly Biệt,
Bao nhọc khúc vấn vương...
Những hợp tan bên đường,
Những tình duyên lỡ dở,
Ta cực cảm những anh linh trên bóng cỏ, trang sử,
Những đàn đời ghi dấu vết xa xôi...
Mênh mang đất nước mây trời
Hợp tấu mảnh hồn muôn kẻ hỏ ;
Say chăng ai, hương vị ngọt giọng niềm đau ?
Nếu sống mà không thương không nhớ,
Cuộc đời hoang lạnh đến đâu !

CAO ANH

LỜI BÀN CỦA VŨ HOÀNG CHƯƠNG

Yên Khê và Cao Anh là 2 bạn mới của Tự Do chúng ta. Bạn Yên Khê dùng thể thơ 5 chữ, hết lối thơ «ngũ ngôn cổ phong» của thời trước, nhưng khác ở chỗ bút pháp bướng thả chứ không cổ ngoa. Tuy còn nhiều chỗ vụng về, bài thơ vẫn truyền cảm. Bạn Cao Anh dùng 1 thể phỏng tùng mà văn điệu không kém điêu luyện chính tề. Cảm hứng chân thành lắm. Bạn trình được những khuôn mặt của thời thương, cả về ý về văn.

Kỳ quan trong khoa chế tạo vũ khí chiến tranh

TẦU NGẦM NGUYÊN-TỬ LOẠI CHIẾN ĐẤU

✱ Vì những máy móc nào mà một tầu ngầm tối tân có thể nằm dưới đáy biển, chỗ tối mịt mùng, không ai biết được nó, mà nó có thể biết mọi tầu chung quanh và phá những gì nó muốn phá...

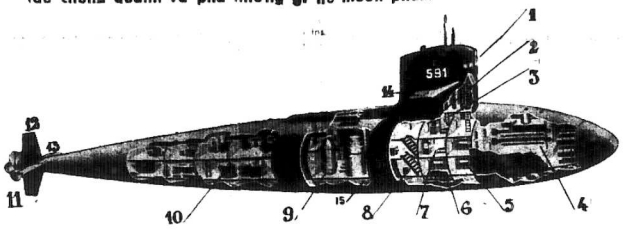

Phải có câu chuyện chiếc tầu ngầm nguyên tử Thresher bị mất tích dưới biển sâu, mới có những bí mật sẽ tầu ngầm nguyên tử được phát giác. Và đến khi những bí mật ấy được phát giác, người ta thấy rằng tầu ngầm nguyên tử là có một kỹ quan, không thua kém gì những hóa tiễn nguyên tử. Bài này nói về tai nạn của tầu ngầm Thresher và về kỹ quan tầu ngầm chiến đấu tối tân.

Chiếc tầu ngầm có hình dáng như hình vẽ kèm với bài này : một cái thân dài và trùi trũi, như hình một con cá voi, phía trên lại có một cái dải cao, và các phần trong tầu nằm nguyên tử ấy gồm các phần như sau :

1) Đài quan sát bên ngoài.
2) Phòng kiểm soát
3) Ống kính périscope (để ngó bên ngoài, khi xuống nông)
4) Phòng ngư lôi.
5) Phòng ngủ thủy thủ
6) Máy phát điện
7) Phòng ăn
8) Kho vật liệu
9) Phòng điện tử nguyên tử
10) Phòng máy
11) Chong chóng (Chân vịt)
12) Lái quay tả hữu
13, 14) Lái lên xuống
15) Hầm nước (nước vào thì tầu lặn xuống)

Giống một chiếc tầu ngầm thường, nhưng lại khác...

Trình bày như trên, chiếc tầu ngầm nguyên tử cũng tương tự như một chiếc tầu ngầm thường, với những bộ phận không khác gì mấy : cũng cái chân vịt (chong chóng), cũng các bánh lái để chúc xuống sâu hay để nổi lên, cũng cái lối mở vỏ để tiếp nhận nước trên vào, làm cho tầu nặng mà chìm xuống, và cũng có máy để đẩy nước ra và làm cho tầu nhẹ mà nổi lên. Và cũng có những ngư lôi để phòng ra từ những ống ở đáng mũi.

Nhưng chiếc tầu ngầm tối-tân lại khác hẳn ở những khả-năng của nó. Và muốn hiểu nó thế nào, có thể nghe lời giải-thích của một thuyền trưởng tầu ngầm nguyên tử : «Đây là một cái tầu vô cùng kỳ lạ, nó ở trông lòng biển, chạy mau hơn bất cứ loại tầu biển nào nổi hay chìm trên thế giới, không ai biết được nó, không ai tìm thấy nó, không một phương-tiện nào phá được nó, vậy mà nó lại biết hết những tầu ngầm và tầu nổi khác, dù là đêm tối (mà chính tầu ngầm luôn luôn ở chỗ đêm tối mịt mùng dưới nước biển), và hơn thế, nó lại có đủ những vô khí để phá hủy bất cứ những gì, tầu ngầm, tầu nổi, mà nó muốn phá hủy».

Một lời khoe như thế đòi hỏi những giải thích.

Trước hết, vụ tai nạn của chiếc Thresher

Chiếc Thresher vốn đã hoạt động hơn hẳn lâu ngày. Nhưng để thực hiện một bước tiến đặc biệt, tầu đó gánh nhiệm vụ thực hiện một cuộc lặn sâu đến mức tối đa. Mức tối đa bao nhiêu, là một bí mật quân sự.

Nhưng ta biết rằng, ở cách bờ biển đông Mỹ vài trăm cây số, tầu đó không dám thí nghiệm cuộc lặn, vì bể bơi ở đó chỉ sâu có hơn 1 cây số. Phải ra khơi, cách bờ 350 cây số, nơi biển sâu 2 cây số rưỡi, tầu đó mới được hiện cuộc lặn.

Trong khi lặn, tầu 1 lên luôn tiếp xúc bằng vô tuyến điện với một chiếc tầu khác, tầu Skylark. Cuộc tiếp xúc thực hiện bằng một cái giấy giống từ tầu lên tới một cái phao ở trên mặt nước, ở chiếc phao có giây trói.

Tầu vùn vụt xuống dưới lòng biển, 100 thước, rồi 200, rồi 1000, rồi xuống mãi, xuống mãi. Những cuộc nói chuyện đều làm theo tiếng lóng.

— Allo, chúng tôi đã xuống được nửa đường... Allo... được 2 phần 3 đường... Allo, còn 100 thước thì tôi mức tối đa để lấy liệu cho cuộc thí nghiệm. Allo, chúng tôi đã tới mức tối đa. Mọi chuyện hoàn hảo. Không thấy vết nứt rạn nào.

Nhưng ít phút sau, tiếng nói từ dưới thủy cung vọng lên :

— Allo, có vài chuyện khó khăn nho nhỏ... chúng tôi ngoi lên.

Nhưng rồi những tiếng nói không rõ nữa. Nhân viên tầu Skylark nghe thấy máy thut nước trong tầu ngầm đương hoạt động, nhưng bỗng có tiếng rầm vang trong nước, tiếng của những chiếc tầu bị sức nước bóp bẹp.

Thế là hết. Không ai biết được những gì đã xảy ra. Người cả đến máy lặn Trieste (36 năm lặn sâu trên 11 cây số), cũng không thể làm gì hơn, mà chỉ có thể đi tìm và nghe hành thủ bên ngoài mà thôi. Không cứu ai được hết.

Tầu ngầm không thể bị đắm

Theo nguyên tắc, 1 chiếc tầu ngầm nguyên tử đã được đóng cửa dầu bằng cách nào đi nữa, thì không thể bị đắm. Dù có bị đụng hay sức ép của nước phá đi một phần, thì chiếc tầu vẫn còn có những lần vỏ bên trong cả khập lại từng phòng nặng, phòng nọ, và cả rồi có đủ sức, cũ máy mà lên.

Nhưng lần nầy, tầu nổ làm đã thí nghiệm đến mức tối đa, quá độ chịu đựng an toàn...

Một cái máy rất mạnh

Chính là cái lò nguyên tử cả là thêm chốt để tạo nên

(Xem tiếp trang 4)

Tranh vui thời sự Quốc-Tế

KEN.— Kêm giờ nó lại chú ông đã nó phá vậy sao ?
KÚT.— Thì kêm rồi dây thôi ! Ông không thấy tôi nốm chắc đầu giây hay sao ?

ĐẠI HỘI ĐẤU TRANH CHO TỰ DO BÁO CHÍ

của Hiệp Hội Quốc tế F.I.E.J.

Đại Hội hàng năm của Liên Hiệp Quốc tế Báo Chí F.I.E.J.

Đại Hội của Liên Hiệp Quốc tế báo chí (báo về Tự Do Báo Chí) sắp họp tại Luân Đôn kể từ 20 tháng 5.

Kỳ đại hội này sẽ rất long trọng, vì, như mọi năm sẽ gồm những cuộc tranh luận về nghề nghiệp báo chí, nhất là về Tự Do Báo Chí, và sẽ nói ra tình trạng báo chí ở nhiều nơi trên thế giới.

Ngoài ra, sẽ có cuộc lễ phát thưởng « giải bút vàng Tự Do 1963» cho ông U. Sein Win, người đã hướng dẫn cuộc tranh đấu cho tự do báo chí ở Miến Điện, đã vào tù ra khám và đã thành « ông tực ».

Chuẩn bị cho Đại Hội này, ông phó chủ tịch của Liên Hiệp là ông Eric Clayson, nhân danh báo chí Anh, đã tuyên bố : « Tôi tin chắc rằng ở Luân Đôn này, trong Đại Hội, chúng ta sẽ có nhiều cơ hội làm việc đúng đắn và thật sự để siết chặt các mối giao thiệp giữa các nhà xuất bản báo chí ở nhiều nước với nhau ».

Một cuộc đấu tranh thành công

Liên Hiệp F.I.E.J. sung sướng được loan báo việc trả tự do cho nhà báo Istvan Bibo sau khi Liên Hiệp đã 3 lần quyết nghị yêu cầu ông Kadar về việc đó.

Ông Istvan Bibo, giáo sư và kỹ giả, đã luôn luôn tranh đấu cho sự giải phóng của con người. Ông tranh đấu cho tự do dân chủ, và từng thành lập nhiều cơ quan báo chí để tiếp tục cuộc đấu tranh. Năm 1949 mọi tờ báo của ông bị đóng cửa. Ông viết bài ủng hộ cuộc cách mạng năm 1956. Ông bị bắt năm 27.5.1957, rồi bị kết án chung thân.

Hiệp Hội FIEZ đã cùng « Pen Club Quốc tế » tranh đấu mạnh mẽ và ông Bibo đã vừa được nhà cầm quyền Hung trả lại tự do.

Hiệp Hội cũng đương dấn tranh để đòi nhà cầm quyền Indonesia biết tôn trọng quyền ngôn luận và trả lại tự do cho ông Mochtar Lubis (Chúng tôi sẽ thuật lại vụ này).

LÁ THƯ TÂY ĐỨC

ÔNG GIÀ BI, ÔNG MẬP ĐẾN

Nếu được du học Tây Đức, thì nên chọn Đại Học nào

Bài của NGUYỄN HOÀNG QUÂN

«Ông già » đi « Ông Mập » đến.

Chưa bao giờ đảng Dân chủ Thiên chúa (CDU) Đức lại chịu nhiều đắng cay như năm nay. Trong hầu hết các cuộc bầu cử tại các tiểu bang, đảng nầy nếu không thất cử thì cũng mất nhiều phiếu. Thành ra, như tôi đã đề cập đến trong mật lá thư trước, ông Già, trước kia mới chỉ nói sao quê lắm rằng sẽ về vui thú điền viên, đành phải tuyên bố dứt khoát là sẽ « treo ấn » vào mùa thu năm nay ; vì ông bết rõ rằng cây gậy thân của ông đã hết mầu nhiệm, mùa thêm đường nào bầy giờ sẽ chỉ làm cho đảng mất thêm một số phiếu nữa.

Nhưng bết điều khó cho bạn đảng liên kết Dân chủ Thiên chúa (CDU) và đảng Tự Do (F.D.P) là ảnh hưởng và uy tín của ông già quá lớn sau 15 năm thủ tướng chính trong chính trường Đức ; vì vậy người kế nghiệp ông ít ra cũng phải có một uy tín gần gần như ông, nếu không thì đảng Xã hội (SPD) lúc nào cũng như con sư tử đang thu vuốt, sẽ chém ra « vồ » lấy cái ghế thủ tướng bất cứ lúc nào.

Chính vì vậy mà từ đầu năm tôi gặp đảng viên hai đảng ăn nói không yên, nay họp mai họp, cái nọ bàn như mà bỏ, hầu chỉ tốn khá nhiều giấy mực và giấy anh viên cũng tốn khá nhiều... nước bọt (đầu với nhau ở Câu lạc bộ anh viên) chưa quy chụp vấn đề : chọn «đồng cung thủ tướng» cao đẳng già.

Một danh sách các ứng viên được đề ra : trước hết là Erhard, đương kim phó thủ tướng kiêm Tổng trưởng Bộ Kinh tế ; rồi đến Schroeder, tổng trưởng Ngoại giao, Mende : lãnh tụ đảng Tự do (FDP) Von Brentano, cựu ngoại trưởng... Nhưng nếu I người được đảng tín nhiệm thì lại bị ông già « chê ỷ chê ôi » (hoặc trái lại) nên công việc cứ dây dưa nay nầy qua tháng khác ; mà đến thứ ba 23.4 vừa qua mới kết thúc trong buổi khoáng đại hội nghị của hai đảng và Erhard đã được tín nhiệm trong việc kế nghiệp ông già.

Phó Thủ tướng kiêm tổng trưởng bộ Kinh tế Erhard vốn là một giáo sư kinh tế học và là một kinh tế gia lỗi lạc (ông đã có một số sách nói về kinh tế gia mấy năm).

Nếu nói rằng ông đã có công lớn trong công cuộc góp phần vào việc xây dựng nền kinh tế Đức thì cũng không có gì là quá đáng. Nghiệp năng xỉ gả và người rất phi nộn, nhất là cái bụng, thật là một « tuyệt phẩm », mấy anh Ba ở Cholon có bụng hành được trông thấy chắc cũng hết vía, để rồi xếp hồ mà dấy kỹ cái bụng của mình đi, không dám phơi bày ra như trước nữa.

Báo chí Đức đã dùng chữ ông già để gán cho thủ tướng Adenauer, đến nỗi cái tên nầy bị đem chống báo khi viết ra không còn phải đặt giữa hai dấu ngoặc kép, chắc một ngày gần đây sẽ dùng đến chữ «ông Mập» (Der Dicke).

Việc chỉ định Erhard làm thủ tướng chắc làm cho một người sướng «phát điên » lên đó là ông già MacMillan ở bên kia bờ Manche ; Erhard là 1 ông bố viên hàng hai nhất trong việc gia nhập Thị trường Chung của Anh quốc.

Sau khi chỉ định người kế nghiệp ông già, tôi đã tưởng rằng đảng viên hai đảng Dân-chủ Thiên chúa và tự do dân-chủ sẽ nghỉ « xả hơi » để lấy và về nhà để các nói tương đấm bóp cho đỡ mỏi gân cốt, không ngờ các nơi lại tiếp tục họp, rồi nhau hàng hơn : các người chọn người kế vị Erhard ở khi chức phó thủ tướng và tổng trưởng kinh tế. Và nếu cứ như thế mà tiếp tục thì tôi đưa đoán chừng các ngài còn họp, còn cãi nhau cho tới khi chọn đến người tùy phái của đảng mới thôi.

Nếu được đi học tại Đức thì nên chọn đại học nào ?

Tiến vấn đề lý thuyết thì từ nay mỗi năm chính phủ Đức sẽ tặng cho Việt Nam mỗi năm chừng 15 học bổng — thực ra sau khi loại đi những ứng viên không đủ điều kiện thì chỉ còn lại độ 10 —

Ngoài ra sinh viên Việt Nam đã bắt đầu có khuynh hướng đi học tại Đức và có nhiều bạn viết thư riêng hỏi tôi về tổ chức giáo dục, v.v... ở Đức. Không thể trả lời riêng từng bạn được, vì vậy tôi xin mạn phép quý vị độc giả đề cập đến qua loa trong mục nầy.

Thực ra thì tổ chức giáo dục Đức nói chung và tổ chức đại học Đức nói riêng rất phức tạp và ngoài sự tưởng tượng của sinh viên Việt Nam, vì nó khác hẳn với của Pháp hay của Mỹ. Người sinh viên bắt đầu vào học đại học, nếu không mua một quyển sách chỉ dẫn gọi là Studienführer hoặc hỏi các giảng viên hay các sinh viên đã học cao rồi thì chẳng biết đăng nào mà «mò».

Quyển sách chỉ dẫn này không đến nỗi « phức tạp » lắm nó chỉ dày có độ 300 trang không kể quảng cáo. Nếu mang dịch cả 300 trang ra đây thì được hết tôi sẽ bị cúi vì độc giả của thám ; sau nữa nếu một ngày nào đó, ở Saigon vào thăm tôi xem Tự Do thì nhác trên tư ông chủ nhiệm cho chỉ xem cần cần anh em ăn ông ở xã ra mà đánh dập xương ke viết bài nầy.

Vì vậy tôi xin phép miễn bàn đến nó và cứ xin dân sinh viên nào cần gì cứ chăn rảo sang đây, lúc đó Studienführer thì nên xé nhà chìm chăn và nhờ cả kỹ sinh ở đâu giường, nên có phát sinh cét lên thì cứ thuốc cứng ngắc.

Vấn đề tại nơi nên đi chuyện chọn đại học. Thường nếu một sinh viên VN được sang Đức học, bạn gửi cùng chọn những đại học, tuyển mấy thành phố quen thuộc với người Việt Nam như Bonn, Bá linh, Hamburg hay Munich. Thực ra thì đại học nào ở Đức cũng khá cả và nếu có sự chọn lựa là vì tính đó giữa hai đại học thì không là bao nhiêu. Ngoài ra ở mỗi đại học thường có giáo sư danh tiếng chuyên môn về một ngành nào đó, vì vậy đại học đó nổi tiếng về môn học ấy. Đưa theo tính cách này tôi mạn phép khuyên các bạn (nếu được đi Đức học) nên chọn

— Goettingen nếu học Toán
— Kiel, Bonn nếu học Luật
— Cologne (Koln) nếu học Kinh tế

(Xem tiếp trang 4)

LÁ THƯ GIA NÃ ĐẠI

NHỮNG CÁI LẠ VÀ THÚ VỊ

của sinh viên Việt Nam ở Gia Nã Đại

● Thú câu cá ở chỗ băng giá.— Hội ăn... đường : giáo sư vui thú với các sinh viên trai, gái.— Tôi là người Ết Ki Mô !

Bài của ĐỨC, HỒNG, KHẢI

Các thú giải trí của gia đình Gia Nã Đại

Thú giải trí hàng ngày của mọi người là bỏ chỉ và vô truyền truyền hình. Giá báo rất rẻ, với 5 xu bỏ ra mua một tờ báo dày ba bốn chục trang ít ai có thì giờ đọc hết được. Không phải riêng Gia nã Đại là một nước đứng đầu thế giới về kỹ nghệ giấy mà có nạn « Thừa giấy vẽ voi » đâu ! Bên cạnh những quang cáo choán cả trang báo của các công ty thương mại người đến đọc đến mục « Rao vặt » nhiều khi cũng phải chảy nước mắt vì những hàng chữ nhỏ li ty ! Thú giải trí thứ nhì là vô truyền truyền hình. Thứ nầy càng ngày càng chiếm một địa vị quan trọng trong đời sống của người dân Gia Nã Đại, sự tiện lợi và hữu ích của nó đã lấn ít điện ảnh và vô tuyến truyền thanh ở đây.

Hiện nay 90% các gia đình Gia nã Đại có một máy vô tuyến truyền hình (80 với 98% có «radio») Theo bảng thống kê thì trung bình dân Gia nã đại đã ngồi trước máy 4 giờ 45 phút. Riêng tại gia đình tôi thì hơn trước kia, thời gian không phải là 4 giờ 45 phút mà suốt từ lúc bắt đầu buổi truyền hình cho tới khi cả nhà đi ngủ vào 2 máy : một dưới nhà và một trên tầng lầu, để trong nhà chỗ nào cũng xem được để dàng. Buổi tối gia đình thường xem hopelung quanh cuốc máy «TV» rất ấm cúng, cũng có lẽ nhờ cách xum họp này mà những trận « đấu bay » vì

(Xem tiếp trang 4)

TANG TÓC

Ký sự của HƯƠNG NHÂN

Mùa thu năm 1947 khói lửa lan tràn khắp quê hương. Một biến cố đau thương xảy đến cho gia đình tôi.

Sau ngày tiếng súng bùng nổ tại Đà Nẵng (1945) gia đình tôi tản cư về tại xã Khải Đông thuộc quận Hòa Vang. Tỉnh Quảng Nam (gần Ngũ Hành Sơn) sống tại đây được sự kiểm soát của Việt Minh (Danh từ thời bấy). Ở Đà nẵng thì bị người Pháp, không bỏ, trưởng về sống tại thôn quê sẽ được yên ổn nhưng cũng không khỏi phiền phức luôn luôn bị quấy rầy, cũng khổ hơn sống đô thành quê. Họ thường xuyên theo dõi gia đình tôi ; vì lẽ ấy thân phụ tôi đã ra chống đối những việc làm thất nhân tâm của một số người trong chính quyền địa phương. Hơn nữa là người thành phố về thôn quê cho nên không tránh khỏi sự theo dõi của họ, mặc dầu gia đình tôi không làm gì cho Giặc (gọi Pháp lúc ấy) thân phụ tôi cũng là một nhà nho phẩm.

Đã nhiều lần Chính quyền mời thầy tôi tham gia công tác nhưng thầy tôi vẫn từ chối, người viện lẽ tuổi già sức yếu không thể làm việc được. Nhưng thực ra thầy tôi không muốn làm việc cộng tác bên cạnh những con người luôn luôn nghĩ đến chuyện máu lửa, chém giết lẫn nhau.

Sống tạm yên ổn được một thời gian ngắn ; thì đột nhiên một buổi sáng, lúc sương mai chưa tan trên ngọn cỏ, Tiếng súng nghe dữ dội khắp nơi quân đội Pháp bao vây tứ phía ; Từ trường Ngũ Hành Sơn người Pháp tấn công mạnh vào. Mặt trận thông, lệnh tản cư chưa kịp ban ra thì gót dày đình của người Pháp đã dẫm nát thôn Khai Đông. Chính quyền Việt Minh tàu không hề thấy tăm dạng một người. Quân đội Pháp bao vây không cho đồng bào chạy đi đâu cả.

Vị trí trú quân của họ cách nhà tôi chừng 300 thước tại nơi đây họ đã thẩy tôi một bịn và số thường dân một bịn Mot Sỹ quan chỉ huy đôn trù kêu thẩy tôi lên Văn phòng của ông ta để thẩm vấn. Qua nhóm câu hỏi của viên Sỹ quan chỉ huy. Thầy tôi ứng đáp một cách rất trôi chảy, lễ độ nhưng rất cương nghị. Viên sỹ quan tỏ ngạc nhiên và tỏ ra khen ngợi lẽ hoết tăng giáp phải một người Việt Nam rất tài thao. (Thầy tôi là Giáo sư trung tuổi cho nên họ đối xử tử tế và chỉ giữ thầy tôi có hai ngày rồi cho về. Trước khi thả thầy tôi về viên sỹ quan ngỏ lời mời thầy tôi cộng tác cùng người Pháp để giữ Chính quyền địa phương.

Nhưng cũng như với Việt minh thầy tôi vẫn từ chối. Nhận thấy không thể lay chuyển được ý lão thành cương nghị nầy, nên sỹ quan chỉ hay đôn tuổi đành để thầy tôi ra về.

Thầy tôi được thả về, mẹ tôi và chúng tôi vô cùng mừng rỡ. Về nhà thầy tôi kể lại cho gia đình nghe những chuyện vừa

(Xem tiếp trang 4)

NÓI HAY ĐỪNG

Mối lo của người dân Thừa Thiên

Huế, ngày 27 tháng 4 năm 1963

Kính gởi : Ông Hiếu Chân, Nhật báo Tự Do, Sg.

Kính Ông,

Hôm nay chúng tôi viết lá thư này gởi đến ông không ngoài mục đích giúng một tiếng chuông, vì chúng tôi tin rằng những điều nêu ra ở mục «Nói hay đừng» có lẽ có thể được các nhà cầm quyền lưu ý đến vì nó phản ảnh đúng đắng những nguyện vọng thiết thực của dân chúng.

Theo một thông cáo của Tòa hành chánh tỉnh Thừa Thiên thì từ ngày 11-4-63 việc mua bán gạo bị hạn chế đến mặt mức có thể gọi là quá khắt khe. Mỗi gia đình chỉ được mua gạo đăng trong nhà đình theo đầu người, người lớn 400 gam (nghĩa là chưa đầy 2 lon) mặt ngày còn trẻ con 250 gam.

Có lẽ Tòa Tỉnh trưởng Thừa Thiên áp dụng biện pháp hạn chế việc mua bán gạo như thế là nhằm mục đích bảo đảm bọn Cộng phỉ phá hoại, biện pháp này đã được chính phủ Mã Lai áp dụng thành công trong cuộc bao vây kinh tế bọn Mã cộng. Do đó biện pháp này cũng đã được chính phủ ta nghiên cứu và áp dụng một phần nào (hạn chế và kiểm soát gạo chở từ Saigon đi các miền Cao nguyên...) Trước biện pháp tàn ác này nếu người dân chúng tôi có những ý nghĩ như sau :

a) Trong khi thi hành biện pháp này, tòa tỉnh trưởng Thừa Thiên đã có tính tạo ra hoàn cảnh thuận lợi cho bọn đầu cơ gạo. Chúng thừa lúc dân chúng cần uống gạo (vì số lượng hạn chế theo thông cáo cho chúng gia đình không đủ dùng) nên họ bị buộc phải mua gạo với một giá cắt cổ là 10 đồng 3 lon.

b) Khẩu phần do Tòa Tỉnh trưởng định trong thông cáo (400 gam cho người lớn — 250 gam cho trẻ con) chỉ đủ cho một số người ăn không ngồi rồi. Họ sẽ đích bằng xe hơi, có đủ tiền của để mua đồ ăn thêm ngoài hai bữa cơm ở thế họ ít cần đến gạo. Còn dân lao động thì đào đâu ra tiền mà mua đồ ăn thêm cho nên họ chỉ trông cậy vào gạo để nuôi sống mình và gia đình. Nhưng lâm lúng vì số suất ngày mà mỗi bữa ăn chính chỉ được chưa đầy 1 lon gạo (500 gam tương đương với 1 lon 8/10) thì tất nhiên đến một ngày nào đó họ buộc lòng phải theo gương đầu cơ để hành trang phép ăn chơi... trường.

c) Tòa Tỉnh Trưởng nhằm việc bổ đét bọn Cộng phỉ mà không ngờ đã bổ đét chính đến của mình vì đa số dân chúng ở Huế thuộc thành phần lao động, như thế có khác gì chuyện con gầu cắp ruồi trong chuyện ngụ ngôn La Fontaine?

Chúng tôi thông cảm rằng Tòa Tỉnh Trưởng đã làm công việc này, vì lợi ích chung nhưng chúng tôi mong rằng khi ban ra một phép lệnh nào Tòa Tỉnh trưởng cũng nên để ý đến hàng dân lao động nhiều hơn là đến một lớp người hiền dưỡng, sống sung túc. Chúng tôi cũng mong mỏi ông Hiếu Chân sẽ dùng bức thư này vào mục «Nói hay Đừng» để đồng bào khắp nơi được rõ hoàn cảnh chúng tôi với hy vọng rằng Tòa tỉnh trưởng Thừa Thiên hãy xét lại thông cáo hạn chế gạo sao cho phù hợp với nguyện vọng của dân chúng.

Chúng tôi không mong gì hơn là mỗi bữa có thể được phép ăn từ 1 lon rưỡi đến 2 lon gạo (nghĩa là 500 gam mỗi bữa ăn) Vì đó là nhu cầu tối thiểu để sống mà làm việc và phục vụ cho Quốc gia nhân vì một cách dồi dào hơn.

Kính chào ông Hiếu Chân và chúc ông luôn luôn sức khoẻ để phục vụ cho quyền lợi của nhân dân.

Nay kính

Đại diện thư thông thiên phố Huế

L. T.

Ông Ích Khiêm (Huế)

LẠI THÊM MỘT

Thành tích vĩ đại

của những kẻ tự xưng « Giải phóng »

● *V.C. vào Ấp Chiến lược giết một ông già 63 tuổi rồi thảo chạy.*

MỸ-THO (VTX).— Chi đoàn trưởng Chi đoàn lão ông ấp chiến lược Bình Khang, thuộc quận Chợ Gạo (Định-Tường) là ông Đinh văn Hoà 63 tuổi, đã bị bọn VC sát hại hồi 20 giờ ngày 5-5 vừa qua tại ấp này.

Nguyên vào đêm nói trên, 1 toán Việt cộng sau khi đổ nhập ấp Bình Khang, xã Bình Phan, cách quận lỵ Chợ gạo 6 cây số về phía Đông Bắc, đã kêu đến nhà riêng lão ông Đinh văn Hoà, bắt ông dẫn ra khỏi nhà và giết bằng mã tấu ngay sau đó.

Thi hành xong thủ đoạn sát nhân, bọn VC, đã vội rút khỏi ấp trước khi lực lượng thanh vệ tăng viện ấp cịp can thiệp.

Trả lời Y-Học thường thức

Câu Nguyễn LÂNG ở Sg.— 1) Tuy người tuy bệnh tăng không thể xác định được. Cần phải khám lâm mới mong có kết quả. 2) Dung thêm «Bactone Suarez» mỗi ngày 1 ống và «Vaximonol» mỗi ngày 10 viên. Nên đi đến gặp ở nơi bước ở biển.

Câu Trần văn TUYẾT, KBC 4071.— 1) **Dung** « **Calcobrest** » **mỗi ngày 4 viên.** 2) Dung « Becilan » loại 0,25, mỗi ngày 4 viên, trong 2 tuần lễ liền, ngày 2 viên rồi dùng nếp nếu cần.

3) Sau khi ăn, không nên đọc sách báo, nên nằm nghỉ cho thoải mái nửa bước lệ.

— Ô. Nguyễn văn HAT Cờ xá Lớ gia, Phú thọ.— 1) «Neurolion» mỗi lần dùng 4 viên vào bữa ăn chính với chất quen. 2) « Dergoen » mỗi ngày 2 viên hoặc «Sirendyl Retard 100» chích vào bắp thịt 2 ống là 1 lần. 3) «Ephynal Roche» loại 100mg mỗi ngày 2 viên. Caophê (nên nhâm mới có kết quả và đều hơn cà-phê đực(mỗi ngày 1 lần).

— Trương MIÊN ở Kontum.

1) Bonchite » là bệnh sung cuống phổi bên dung « Sung den V.negra » mỗi ngày uống 3-4 muỗng lớn. Nếu không thì dùng «Decastra » của nhà Teycoing được.

2) Dung « Gentamycine » loại 1/2 ống, mỗi ngày 4 viên nhớ thay cho «Sulfate d'Atropine »which cũng được.

3) Nên chú sát ngực lưng bằng «huile gomenole ».

4) Nên mua bằng thuốc « Pennine hoặc Argyrophedine »cũng tốt.

CÓ THAI MÀ BẠCH ĐÁI

Khi có thai mà con hành đái bình đau trăng đa dạng, đau thật nguy hiểm, dị dưng cho khác, dự ngày sinh nở gần, nên uống đều đều AN THAI số 41, VÔ VĂN VÂN de Vo-van-Van (Liệu thuốc Bắc sao cũng có bán).

K.N.Đ (33 BYU-DOP 24-5-62

Thảo luận về vấn đề Nhà Đất ở Đô Thị

THẾ NÀO LÀ QUYỀN TƯ-HỮU CHÍNH ĐÁNG

✱ Vấn đề « lái buôn đất » : Một trường hợp điển hình.

Ý kiến của V. B.

Chúng tôi rất chú ý theo rõi cuộc thảo luận này, đặc biệt là đề tài của luật gia Thân Trọng Thuận, nhưng là thay ! Có một yếu tố pháp lý khá quan trọng đã gây ra bao xáo trộn bất công trong các vụ tranh tụng mà tuyệt nhiên không thấy ai đề cập tới. Đề là vấn đề :

« Lái buôn đất »

Sau đây là sự diễn tiến của một trường hợp điển hình xảy ra tại hẻm 502 đường Phan đình Phùng Saigon :

Khi lân sống người đi cư lên ở kéo vào đất Nam nhất là tại Đô thành Saigon, ai cũng nghĩ rằng có an cư mới lạc nghiệp nên đều đổ xô đi mua nhà ở trước đã. Nhưng sau mấy tháng trôi mòn gió trên mảnh đất này của Tổ quốc Việt Nam, những mặc cảm tủi nhục cứ dằn dằn thấm sâu mãi vào tâm khảm đoàn người lữ thứ; Vì mỗi khi tìm được cần nhà nào vừa với túi tiền và liệu có thể bây kế sinh nhai được thì đều bị người ta lạnh nhạt trả lời một cách không suy nghĩ là : « Đất của Chủ Hồn » ».

Cuối cùng vì vô kế khả thi, vì thấy đó là tình trạng chung của Đô thành nên ai nấy đều đem hết cả « Đồ tế nhuyễn của riêng tây » còn vớt vát được ở miền Bắc ra đổi lấy túp lều cư ngụ.

Khi mua xong, cả chủ bên lẫn chủ mua phải làm văn tự và ký tên tại Tòa Hành chánh quận 3. Trước khi thị thực, Tòa Hành chánh còn buộc chủ mua phải viết thêm lời cam đoan là « Khi nào chủ đất đòi tiền thuế đất thì người mua phải trả hết tử trước đến nay», tức là Toà Hành chánh đã mặc nhiên công nhận việc mua bán này là hợp pháp và quyền lợi của chủ đất cũng đã được bảo vệ rồi. Khi đọc về nhà ở cùng chẳng ai cần trở gì, Muốn tỏ thiện chí với chủ đất người mua đã đòi hỏi thêm được đến nhà chủ đất để đưa đình xin trả tiền đất đúng như lời cam đoan trong văn tự, thì chủ đất chẳng lẫng thu tiền nhưng lại tìm cách thoái thác không chịu làm giấy biên nhận ; Con người mua vì chỉ muốn đưa vốn ấn làm an vốn cùng nhâm mắt trả cho xong.

Ít lâu nay vì giá đất lên cao, chủ đất muốn trục lợi cập thời nhưng cũng biết là dưới cả đo phiên Toa Khân Cấp Hôn kể từ ngày 31-3-1954 sử khuyến tích truyền trực xuất các gia đình nói trên. Được bản án khuyến tích này, chủ đất đem về dọa dẫm các chủ gia đình cư ngụ trên đất của y bắt phải đề nhà đi. Trong số hơn 20 căn nhà này đã có mươi nhà vì không hiểu luật pháp nên đã đề nhà đi cho họ lấy lại đất, còn một số khác nhất định không chịu đi. Họ chưa biết tính sao thì Đạo Dụ số 17 ngày 12-7-54 ra đời, nên họ đành phải ngưng thủ đoạn bóc lột của họ lại. Nhưng dù sao, cứ tính giá trị những căn nhà mà họ đã đuổi được thì họ cũng được lời gấp mười lần số tiền mua đất trước kia rồi.

(Mai tiếp)

Y học và đời sống

(Tiếp theo trang 2)

Đàn ông phải tỏ ra bình tĩnh hơn lộ sức động, bao tàn hơn là khuynh

Một người nhu mì, đầu đăng không hề làm giảm bớt dân ông tính của họ, trái lại còn chứng tỏ tâm lòng quảng đại,khoan dung thường thấy ở nam giới !

Về phương diện y học, nếu người dân ông để tính cảm biểu lộ một cách tự nhiên không đè nén, không dồn ép thì thường có sự quân bình giữa thể chất và tinh thần, có dời sống vui vẻ, khỏe mạnh và tươi trẻ lâu dài.

Đàn ông không nên làm những việc của đàn bà như thu xếp nhà cửa hay trông nom con cái !

Thực ra giữa hai giới ngày nay chỉ còn có sự khác biệt trong nhiệm vụ sinh sản mà thôi còn cả hai đều phải góp phần vào công việc tổ chức đời sống gia đình. Làm bếp, thu dọn nhà cửa, trông con không phải chỉ là việc của người vợ cũng như kiếm tiền không phải chỉ là việc của người chồng.

Đàn ông phải chỉ huy được vợ ?

Đàn ông đành rằng phải cho chớ cho vợ nhưng người lại cũng can phải được vợ nâng đỡ, khuyến khích. Hơn nữa, người đàn ông nào vốn sẵn tin ở mình và có tự tôn mặc cảm đối với vợ, thường vô ra lịch sự, nhã nhặn, ân cần, sẵn sóc vợ hơn là là hết hay đánh đập...

Chỉ khi nào cô con mới hoàn toàn là đàn ông ?

Một người có thể làm đầy đủ bổn phận người chồng mà không có con. Có con hay không tùy thuộc ở rất nhiều yếu tố kể cả hà vô nữa.

Khi con bé thích chơi búp bê, ru em lớn lên sẽ như mẹ vui đùa như con gái ?

Các nhà giáo dục lại cho rằng *chơi như vậy, lớn lên sẽ ý thức được rõ ràng về vai trò khác biệt giữa nam và nữ giới nên phải cho đứa trẻ ăn mặc giống như cha nó ?*

Đàn ông tính phải triển không tùy thuộc cách ăn mặc mà phần lớn hoàn toàn do cá nhân ấy.

Thích nhi hay sợ sệt, lớn lên kém đàn ông tính ?

Đứa trẻ nào cũng hay sợ, sợ bóng tối, trơ trọi, đau đớn, bỏ quên, đánh đập và rất nhiều cái khác; tuy nhiên sợ nhiều hay ít là tùy ở cách dạy dỗ của bố mẹ.

Quan niệm người đàn ông phải như thế nào, như vậy là tùy theo từng người. Mỗi người con gái có một « hoàng tử của lòng » cho riêng mình.

Hoàng tử có thể là người hiền chỉ huy hay hão hạ, nói năng bạo mồm bạo miệng hay nhẹ nhàng, ngọt ngào ; thích chơi các trò nguy hiểm hay nghỉ ngâm thơ, ca hát ; ra chạy theo các bóng hồng hay đu đưa trong xó bếp ; biết uống rượu, hút thuốc, biết đấu hôi hay không cũng vẫn là người đàn ông, người chồng lý tưởng vậy.

HOÀNG XUÂN THẢO

AI BỊ YẾU TIM SUY THẬN

Vì làm việc quá sức, lo lắng buồn rầu, thường hay sinh ra mỏi mệt chóng mặt, đau lưng, đái đêm, đi mộng hoạt tinh, trí hèn hay quên, thần kinh suy sụp, tim đập bồi hồi, hay tiết tánh, vàng nguyệt, hãy yếu sắc cụt, kém ăn ít ngủ đồng ngày

TÂM-THẦN-BỬU PHƯỚC-LINH

HUỲNH-TRIẾT-ANH 110 bis đ. Không Tử Cholon có bán khắp nơi.

Kiểm nhà:- số 266 ngày 7-8-62.

VAI SÚNG TAY CÀY

(Kỳ 63) Phong sự của **VŨ-BÌNH**

Sợ kinh tế

Vì quan niệm rằng : Bản hương ước là điều trọng yếu nhất trong quốc sách ấp chiến nông nghiệp để dự vào chính phủ Mã Lai áp dụng thành công trong cuộc bao vây kinh tế bọn Mã cộng. Do đó biện pháp này cũng đã được chính phủ ta nghiên cứu và áp dụng một phần nào (hạn chế và kiểm soát gạo chở từ Saigon đi các miền Cao nguyên...) Trước biện pháp tàn ác này người dân chúng tôi có những ý nghĩ như sau :

a) Trong khi thi hành biện pháp này, tòa tỉnh trưởng Thừa Thiên đã có tính tạo ra hoàn cảnh thuận lợi cho bọn đầu cơ gạo. Chúng thừa lúc dân chúng cần uống gạo (vì số lượng hạn chế theo thông cáo cho chúng gia đình không đủ dùng) nên họ bị buộc phải mua gạo với một giá cắt cổ là 10 đồng 3 lon.

b) Khẩu phần do Tòa Tỉnh trưởng định trong thông cáo (400 gam cho người lớn — 250 gam cho trẻ con) chỉ đủ cho một số người ăn không ngồi rồi. Họ sẽ đích bằng xe hơi, có đủ tiền của để mua đồ ăn thêm ngoài hai bữa cơm ở thế họ ít cần đến gạo. Còn dân lao động thì đào đâu ra tiền mà mua đồ ăn thêm cho nên họ chỉ trông cậy vào gạo để nuôi sống mình và gia đình. Nhưng lâm lúng vì số suất ngày mà mỗi bữa ăn chính chỉ được chưa đầy 1 lon gạo (500 gam tương đương với 1 lon 8/10) thì tất nhiên đến một ngày nào đó họ buộc lòng phải theo gương đầu cơ để hành trang phép ăn chơi... trường.

c) Tòa Tỉnh Trưởng nhằm việc bổ đét bọn Cộng phỉ mà không ngờ đã bổ đét chính đến của mình vì đa số dân chúng ở Huế thuộc thành phần lao động, như thế có khác gì chuyện con gầu cắp ruồi trong chuyện ngụ ngôn La Fontaine?

Chúng tôi thông cảm rằng Tòa Tỉnh Trưởng đã làm công việc này, vì lợi ích chung nhưng chúng tôi mong rằng khi ban ra một phép lệnh nào Tòa Tỉnh trưởng cũng nên để ý đến hàng dân lao động nhiều hơn là đến một lớp người hiền dưỡng, sống sung túc. Chúng tôi cũng mong mỏi ông Hiếu Chân sẽ dùng bức thư này vào mục «Nói hay Đừng» để đồng bào khắp nơi được rõ hoàn cảnh chúng tôi với hy vọng rằng Tòa tỉnh trưởng Thừa Thiên hãy xét lại thông cáo hạn chế gạo cho hầu sao đặt phù hợp với nguyện vọng của dân chúng.

Chúng tôi không mong gì hơn là mỗi bữa có thể được phép ăn từ 1 lon rưỡi đến 2 lon gạo (nghĩa là 500 gam mỗi bữa ăn) Vì đó là nhu cầu tối thiểu để sống mà làm việc và phục vụ cho Quốc gia nhân vì một cách dồi dào hơn.

Kính chào ông Hiếu Chân và chúc ông luôn luôn sức khoẻ để phục vụ cho quyền lợi của nhân dân.

Nay kính

Đại diện thư thông thiên phố Huế

L. T.

Ông Ích Khiêm (Huế)

Tướng sỏ **QUẢNG ĐÔNG THẦN-CỐC-TỬ** Tướng sỏ. Đại gia đã vang danh khắp Đông Nam Á, được nhiều chính khách và tài phú trong nước tin nhiệm. Tiếp khách mỗi ngày 16 và chủ nhật. Khách người quốc tế có phòng riêng. Ai tin sẽ trong ít ngày sẽ mời lại vận phòng : 126 Vũ Tánh (Ngã Sáu) Sg.

Kể chuyện vui

(Tiếp theo trang 2)

Cần tôi xin thêm những nơi đông thôn thôn ngật nghẽo.• Tương một số công bằng chứng tương tự được lối ra tình sáng ? bao thở lại bà trước chức, trong phạt hoặc khiển trách. Từ Mạc TuKhoa tôn tập bay đi cức nơi những chi thị nói ông tự nay những vật liệu kiến trúc, máy móc, phụ tùng, phẩm bền và các sản phẩm khác chỉ được gửi đi các nơi tại có lời yêu cầu của họ.

Song như Thủ tướng Cốt Xiếp đã chứng minh, những sự sai lầm vẽ quản trị đã lan rộng ra trong ngành kỹ nghệ. Cứ xét theo số cơ quan kiểm soát được đặt ra để sửa chữa các sai lầm có thể gây đủ hiểu tình trạng nguy nan như thế nào.

Bà bảo mới thành lập mà bộ máy kiểm soát đã gần có một số ấy bao chưa rõ là bao nhiêu thuộc các tỉnh và đân quốc, giám sát 3.014 ủy ban kiểm soát ở các đã thành, thị trấn khu kỹ nghệ, tổ hợp nông trại, và • trang tâm đ nh cư •.

Rồi tới lượt các ủy ban nhỏ lại kiểm soát các • doàn trự tiếp ở các nông trại, xí nghiệp, các công trường và cơ cấu khác. •.

Tính đến nay, 142.000 đoàn trợ tá đã được thành lập, các đoàn nầy lại phân công thành 227.000 • trạm trợ tá • có 2.000.000 kiểm soát viên phụ trách. Và đó mới chỉ là bước đầu.

Bây giờ cứ nửa tháng một lần, báo Pravda sẽ đăng hai trang bảo cho mọc «Kiểm soát của Đảng và Nhà Nước», nêu ra những bằng chứng quan trọng sai lầm. Nếu toàn là những câu chuyện như nông trại Dezerzhinskiy thì mục báo đó hẳn sẽ đầy ắp những chuyện cười ra nước mắt không đâu có được.

TÂM TINH HẢI CẦU BỔ THẬN HOÀN số 2

Trị MỘNG TINH, DI TINH, HƯỚT TINH, THANH PHẾ, BỔ THẬN, BỔI TINH và BỔI BỔ SỨC LỰC.

Có 2 loại : hoàn mặt và viên đẹp, giá gia. Nhà thuốc Bắc nào cũng có bán.

LÔ VĂN VÂN DƯỢC PHÒNG (Đ.D) Nguyễn thái Học Saigon (Kho xưa (BYU số 12)/24-7-62

SỐ 1.195

KHÓI SÓNG

Truyện dài của **LÝ-THẮNG**

Như Công đã nhiều lần đề nghị và mãi đến phiên họp nầy Uỷ ban mới đồng ý cho anh đưa gia đình cùng một số gia đình cán bộ khác đến xã Phước Khánh cắm đất và đem đồng bào tản cư về lập dồn điền. Lúc nầy mới là cuối mùa xuân, tiết trời còn mát mẻ. Nếu khai phá được dồn điền đâu giao trồng ngay đến đấy thì chỉ trong vài tháng cũng có thể gặt được một vụ vừa ngô vừa đỗ để lấy lương ăn làm vụ lúa mùa.

Một lẽ khác nữa mà anh không nói ra trước phiên họp là anh không muốn phải trông thấy cảnh phá nhà ở thì xã nầy. Bởi vậy anh đã xin phép Uỷ ban cho anh đưa gia đình về xã ngay nay kia. Toàn thể các đồng chí có mặt tại phiên họp đã nhất trí đồng ý để vấy hỗi lâu đã hoàn nghênh sự quyết chí hy sinh của anh.

Người thợ lắc đầu đã xua đuổi dự ấm của những loạt vỗ tay ấy. Quyết chí thì anh có nhưng không phải chỉ có thế mà thôi. Một quyết định đã được thông qua trong phiên họp là công tác phá hoại đã thực hiện chủ trương tiêu thổ kháng chiến sẽ bắt đầu ba ngày sau. Như vậy anh và gia đình sẽ rời khỏi thị xã một ngày trước khi những đội phá hoại ở các nơi kéo về leo lên một mái tóa trụ sở đồ ngói, thảo rui mè và đập tường để nêu gương cho mỗi gia đình trong công tác tiêu thổ.

Mai kia, gặp lại anh, những đồng bào ấy không thể dám trách gì anh được. Anh không hề đính dáng vào công tác phá hoại thị xã nầy. Hai bàn tay anh, quân ao anh không vương một chút bụi với gạch bay ra từ những nơi nhà bị phá đổ.

Công nghĩa mất nhìn trời xanh. Trên những cành cây trường như đã chết khô bao nhiêu là lộc non xum xuê, lá mướt như thoa mỡ. Anh vươn vai dựng dậy và rảo bước về nhà. Anh thử xếp đặt những câu mở đầu để nói cho vợ biết sự tình. Nhưng anh không tìm được câu nào mà anh cho là đủ sức làm cho nét mặt của Thơm rạng rỡ thêm lên. Anh nhớ tới một câu văn mà mấy năm trước anh đã cười mai khi nhật từng chủ chỉ để sắp thành : *«Hãn như đứng trước một cửa khóa mà không có thìa để mở cửa».* Anh không ngờ rằng cái thứ văn chương lâm cảm ấy lại diễn tả đúng tình cảnh của anh lúc nầy đến thế.

Vừa vào đến sân trong của trụ sở người thợ đã thấy vợ ngồi trên hề nhà dưới.

Có lẽ Thơm đang ngóng anh về nhưng anh vẫn lo đăng nhìn mấy con chim sẻ đang bắt rủ từ mặt đất lên mái nhà. Lúc anh vẫn tần mặt trông thì bông Thơm cũng vừa biến sau cánh cửa đang khép lại. Anh vội đẩy đi tới.

Cửa chỉ khép hờ. Công bước vào và đóng mạnh lại để khỏi phải đánh tiếng. Có tiếng Thơm từ gian bên vui vẻ đưa sang :

— Anh nhắm mắt lại rồi đi sang đây, em cho xem cái này hay lắm.

Người thợ hơi hơi bực mình vì thói đùa nghịch trẻ con không phải lúc của vợ. Có lẽ nếu lúc gần về đến nhà, anh nói mát xuống cho nàng nhận thấy sự lo nghĩ của anh thì anh đã khỏi phiền muộn đặng vào cái trò chơi nầy. Anh nay ra ý nghĩ là phải làm khác với điều vẹ vừa nói. Cứ mở to mắt anh mà trông đi tới cửa rồi bước giật lùi sang gian bên.

Giọng Thơm vẫn vui :

— A ! Thế cũng tốt nữa. Thôi, anh đứng lại. Cứ đứng yên như thế. Lúc nào em bảo quay lại mới được quay.

Công nghe có tiếng chân nàng bước rón rén tới gần. Anh bỗng thấy buồn buồn ở gáy. Rồi nàng nói ngay bên tai anh :

— Quay thật nhanh lại mà xem.

Anh lạm theo lời và giật mình ngửa mặt ra khi thấy có vật gì chạm sát vào đầu mũi.

Đưa mơ bàn tay lên giật xuống, anh nhận ra đó là một tấm áo len đan màu nâu mới tinh. Cố lâm cho vợ vừa lòng anh hỏi giọng không lấy gì làm vui vẻ :

Ở đâu ra thế ?

— Chính tay em đan cho anh chứ còn ở đâu ra nữa !

Vẻ mặt tự hào rất trẻ con của nàng làm cho anh không khỏi bật cười :

— Anh Hoắc ! Em chỉ mới biết đan tổng mảnh chứ làm sao ghép được thành áo. Còn phải học mặt.

Học xong rồi đấy. Học nhanh thế mới thì.

— Học ở đâu ra ? Cô Hoa đã sang đây mà...

Anh ngoảnh nhìn quanh gian phòng để tìm hành lý của người em gái ban. Nhưng không một dấu tích gì chứng tỏ nhà cô khách. Thơm nói :

— Anh đừng tìm. Cô ấy chưa sang đây. Cô mấy mợ ở Bắc Ninh tản cư lên chỉ cách cho em đấy. Anh không thích em đan áo hay sao mà anh vo viên nó thế kia ?

Người thợ vội đưa cả hai tay giơ cái áo lên xem. Anh nhìn qua và nói :

— Có chứ ! Anh cảm ơn em. Nhưng mà...

— Nhưng mà làm sao ? Anh nói nốt đi !

(Mai tiếp)

TRƯỜNG DẠY NGHỀ

Ngày 16-5-63 Khai giảng khóa mới :

— MÁY HAI THỜI (Xe gắn máy) Vespa, Mobylette, Motoscoter, Lambretta, Moto 4 T. Máy Sách đàm hành nghề. Học phí 600đ mỗi tháng.

— MÁY DẦU CẦN (Marine Diesel) Học phí 400đ00 mỗi khóa. Mỗi ngày có thể làm máy cho tàu chạy ở Thủy Hành. Máy chính chạy ở cao đẳng. Học chưa tánh học lại thêm phần động học (Thermodynamique) Lớp Vô tuyến (Thường thực) Tính đã và mấu rắc nên rất. Xe được thành nghề. Có lớp Sang và Tối. Có Nội trú ở sát cạnh trường.

Á CHÂU CHUYÊN NGHIỆP TỰ THỤC

Địa chỉ : 257-259, Trần hưng đạo — Điện thoại 695 Saigon

Mỗi cần thông rõ thêm giang các khóa mới.

TỰ DO

TIN TỨC TIN TỨC TIN TỨC TIN TỨC TIN TỨC

Thủ đô và các tỉnh

BÁC SĨ THƯỜNG TRỰC :

CHÚ NHỰT 12-5-1963

Từ : 13 giờ đến 6 giờ sáng hôm sau

B.S. Tương-chí-Lương 160, đại-lộ Khổng-Tử Cholon
Nguyễn-đức-Hiệp 76, đường Triệu-Đà Cholon
Trần-thị-Mỹ 178, đường Bùi-thị-Xuân Saigon
Đào-văn-Thái 356, đường Võ-di-Nguy(Phú-nhuận) Saigon

THỨ HAI 13-5-1963

TRƯA : 12g. đến 15g. CHIỀU : 19g. đến 6g. sáng hôm sau

B.S. Lê-văn-Hai 18, đường Nguyễn-Trãi Cholon
Tô-đình-Phong 132, đại-lộ Tăng-đốc-Phương Cholon
Nguyễn-quang-Huân89, đường Trương-tấn-Bửu Saigon
Nguyễn-thị-Tư 424, đường Trần-quý-Cáp Saigon

★ **Cô gái đi dậy học rồi đi luôn.**— ĐÔ THÀNH.— Sáng 9-5, anh Phan văn Hương nhà ở số 28/16 đường Trần hưng Đạo có hai chị em đến thăm anh. Hai cô Phan thị Cẩm 24 tuổi mở gạo viên trường tư thục so, đi dậy học từ chiều 6-5 nhưng đã hai ba ngày mà không thấy trở về nhà. Nhà chức trách mở cuộc điều tra, xem có gian ám bề trong hay không.

★ **Lao cột dây bắt chim lại nằm ngay vào giây điện** GIA ĐỊNH.— 9 giờ sáng 10-5 cậu Nguyễn văn Tiếu 19 tuổi nhà ở số 111/106/4 đường Hùng Vương Thị Nghè leo lên cột điện ở gần cầu Kinh để bắt chim nhưng không may vô ý sẩy chân gây điện nên bị gãy tay trong đường bắt tình. Nạn nhân được chở vào bệnh viện Gia Định.

★ **Xe taxi đụng đầu xe vận tải, rải xế và 1 Mỹ kiều bị thương nặng.**— ĐÔ THÀNH.— 1 giờ rưỡi sáng 11-5 chiếc xe taxi số EA 3327 do Nguyễn văn Ba tài xế lái chạy trên đường Pasteur đến ngã tư Pasteur và Hiền Vương thì gặp chiếc xe vận tải số NDG 026 chạy đường Hiền Vương hướng về đường Hai Bà Trưng. Vì hai bên gặp nhau nên vận tải không nhường xe taxi chạy trên đường ưu tiên về bên mặt, do đó xe taxi thắng không kịp đụng vào mé bên mặt phía trước xe vận tải rất mạnh. Xe taxi nát nguyên, anh Ba tài xế và 1 Mỹ kiều bành khách bị kẹt đứng trong xe. Khi người ta đến cứu đem 2 người ra được thì cả hai đều bọc máu nằm bất tỉnh được chở đến bệnh viện cứu nhân.

★ **1 cô thợ dệt bị điện giựt chết.**— GIA ĐỊNH.— 10 giờ sáng ngày 10-5 tại xưởng dệt số 63 đường Hồ văn Đức, ấp Chí Hòa xã Tân sơn Hòa (Gia định) có xảy ra 1 tai nạn lao động nhân người nữ dệt thảm, Nguyễn ngọc Hoa 18 tuổi, chị Võ thị Lý 20 tuổi, ngụ tại xã Đông Thạnh (Gia định) con ông Võ văn Minh làm thợ dệt tại xưởng dệt nói trên, đang coi máy dệt cũng bị dây điện giựt nổ. Ủi dành cứu trong đó điện. Cô người nông thôn thấy nạn bà liền vô cứu điện cho chị Ủi; rồi chính chị đã chết cung. Tha hai nạn nhân được chở vào nhà xác Lý Y tế (Gia định) chờ Bác sĩ khám nghiệm. Chị Ủi chết để lại 2 con thơ.

★ **Khám phá xác huyệt bọm trộm xe ở Phú Thọ Hòa tịch thu 20 xe gắn máy.**— ĐÔ THÀNH.— Sau nhiều ngày tiêu rồi, chiều 9-5 cảnh sát tới Phú thọ Hòa vào tân sào huyệt bọm trộm xe gắn máy bắt được quả tang 2 bọn kẻ chuyên trộm xe tên A-Quýp và Cả Quảy và A-Lê tự Cẻ-Lê, Xét sào huyệt bọn này, nhân viên tịch thâu 20 chiếc xe gắn máy, 2 tên bắt lương đã thú nhận chiếc xe đã phụ tung nơi xa đã sơn sửa lại. Ngoài xe tịch thu được cả bọn đem về điều tra còn nhiều trộm xe lớn ở xung đã thành, Tang vật bị tịch thâu 2 tên điều vô bốt cầu lưu thân vào. Theo như lời 2 tên bắt lương thú nhận từ trước tới nay đã trộm được 200 chiếc xe đem về tích dung bán đem giá trên thu.

★ **Vua cò HC và vua cò VN huề nhau sau 4 giờ đấu trí.**— ĐÔ THÀNH.— Trong trận đấu giữ nhà ba của kỳ vương Lý chí Hiệ H.C. đã gặp phải vua cờ tập tiếu V.N. là Lê văn Tiêu, vào 14 hiệp tướng của kỳ đàn Hoa Việt với lối bố trận nhà sáo, kỳ phép khéo leo rất được các kỳ thủ ở đây thán phục. Do đó trước cuộc đụng độ sáng lên vua cờ H.C. khá lâu nên chuyên người lại Ca-ro-Tiên cũng thông lý nổi vua cờ HC vì cả đôi bên đều ưa dùng ý đấu pháp nước vững rất ngừ 4 tướng đồng bộ, để rồi kỳ vương L.C.H. và L.V.T. hòa nhau, bên L.C.H. chỉ còn 1 phút 1 chiếu, bên L.V.T. còn được 2 chiếu 1 phút. Trận phục thù đã đến vào tối 12-5, chắc chắn sẽ được sự đông khán giả đặc biệt mà cổ tranh cao thấp.

(Tr.H)

★ **Giện vì gõ nhảy lên mâm cơm, chồng đùng tay quay đập bể đầu vợ.** BIÊN HÒA. — 13g. trưa 10-5-63, anh Bảy ngụ tại ấp Nhơ Đức xã Bình Trước (Biên Hòa) đi làm về đói cơm ra ăn. Vợ Bảy là Chiêu thị Tiết, 26 tuổi, đang bịnh nằm trên võng không thể dậy nổi, vì gõ nhảy lên mâm cơm chồng đã bắt đầu lớn tiếng chửi mắng vợ. Vì giận chồng đã nói lời nhơ nhớp, chị Tiết giận mà 21 vỉ lá dừa khô quay ngay đầu chồng chảy máu. Nhà chức trách đang điều tra nội vụ.

(P.S.)

★ **Vì bức ảnh « giả trai », vợ chồng mới cưới uống thuốc ngủ tự tử.**— BÌNH DƯƠNG.— Trần văn Hiền 24 tuổi con cả ông bà Trần văn Trung 53 tuổi và Đinh thị Nhài 47 tuổi ngụ tại số 14/5 ấp Bến Tang xã An Nhơn (Bình Dương) vừa lập lễ cưới cô gái Hồng thị Cúc 19 tuổi con của bà góa phụ Nguyễn thị Mại 45 tuổi ngụ cùng nơi được gần 2 tháng. Bắt ngờ sáng 10-5-63, anh Hiền lại bắt gặp trong vòng quần áo của vợ có 1 tấm ảnh của thằng Cọp chụng với 1 cô Khách đẹp trai bơn mình. Tức đó, 2 vợ chồng xanh ra các và và ăn đã nhau lịch lịt, mặc dù chị Cúc đã trình bày sự thật của trai trong bức ảnh là của một người bạn gái gái trai. Nhưng vì quá ghen nên anh Hiền không tin và cố quả quyết là tình nhân của vợ mình. Vì thế quá ức lòng anh muốn chứng tỏ lòng trinh bạch, chị Cúc liền mua 6 gói thuốc giết chuột và vào uống hết 3 gói thì ngã lăn ra bất tỉnh. Thấy vậy, anh Hiền cũng vào tính ngỡ và bắt bắn liền uống nốt 3 gói còn lại tự tử. Cả 2 người đều được đưa vô nhà thương Nam Việt cứu cấp.

(NĐ)

★ **Trộm viếng nhà thuốc Tây bị lộ, xô té bể đầu từ lầu cao đề thoát chạy.** GIA ĐỊNH. — 2g. sáng 10-5-63 có 2 tên trộm chuyên trên nóc nhà leo vào lầu nhà thuốc Tây « Lâm chánh Bình » số 153 đường Võ di Nguy Phú Nhuận của ông dược sĩ Lâm chánh Bình. Khi chú nhà ngáo nồng đang lên trí bỗ lên lầu thì bắt gặp 2 tên trộm đang ngồi bên cửa sổ phòng thuốc. Lúc ấy bà bà Nguyễn thị Nhu 53 tuổi lên công nhơn ngủ phía ngoài liền ngăn thấy chú là liền chạy vào trong nhà thì gặp 2 tên trộm chạy ra, nên bà bọn trộm xô té từ lầu xuống đất, nhân bọn chúng thu thoát. Bà Nhu thì bị vỡ ngực đưa lên nhà thương Nguyễn văn Học cứu cấp.

(D.T.)

★ **Đổi bọn tấm ảnh tặng không được, bèn giết giầy chuyền trừ... ng.**— VĨNH LONG.— Bà Trương thị Chanh 30a. cư ngụ xã Tân An có quen biết với bà Nguyễn thị Ba vợ thượng sĩ Tư, ngày 28/4/63 đường cho bà Ba 1 tấm ảnh của thượng sĩ Tư. Nhưng bà Ba Cẩm đợi Bà Chanh có vàng chưa bà Ba 1 tấm ảnh để kỷ niệm tình thân hàng lân quen biết nhau. Rồi mới đây 2 bà có chuyện xích mích với nhau, bà Chanh đến nhà bà Ba đòi hình lại. Bà Ba cho biết đã xé mất hình rồi. Tức giận 2 đàng xảy ra lời đôi đối. Trong lúc bà Ba đi vắng bà Chanh lại nhờ vợ đây chuyền vàng 1 lượng của bà Ba mà giựt đưa rồi lấy luôn không trả. Nội vụ theo ra chi C.S.Q.G, bà Chanh bị cầu lưu điều tra. (N.L)

★ **Cướp tiền bạc trên đường Vĩnh Bình – Vĩnh Long.** VĨNH BÌNH. — Một vụ cướp tiền bạc vừa xảy ra hồi 8g.30 tối đêm 7-5-63 trên đường Vĩnh Bình—Vĩnh Long, nạn nhân là thương gia bị đoạt 28.000$. Nguyễn văn Bé ngày gió nổi trên chiếc xe hàng hiệu «Công Sanh» của ông Ôn quang Vinh xe số NDE-141 do tài xế Phương Hiệp 35 tuổi lái, chở đầy bột vịt về Saigon, trên xe có ông Nhơm Sanh 38 tuổi chủ 1 vựa bột vịt ngụ số 113/2 đường Trần quốc Toản Vĩnh Bình. Khi xe xảy qua khỏi xã Bình Phú lối 600 thước cách chân thành V.B. lối 10 ngày thước thì bị 1 tên cướp và trang đồng giả lý chặn xe lại có 3 tên khác đồng phía đường rồng. Xe ngừng lại xong xuôi tên cướp xảy ra liền tay tài xế và 1 tên đang đem tên xảy ở lực sát 1 vòng chung quanh xe, sau cùng tên cướp kêu ông Nhơm Sanh xuống cho y xét. Vừa bước xuống xe ông Nhơm Sanh bị tên cướp dùng súng ự hiệp mặc tài lấy số bạc 28.000$. Ấy hàng xong chúng ra lịnh cho xe tiếp tục chạy, rồi chúng rút ra ngoài mất dạng. Ông Nhơm Sanh đã đi có với cảnh chức nhà Vĩnh Bình Cuộc điều tra đang tiếp hành.

(N.L)

★ **Xe đò liệt nhào xuống ruộng đã chết 3 người và làm 12 người bị thương.**— BÀ XUYÊN.— Mặt tai nạn thương tâm nơi đường Kế Sách Khánh Hưng vừa xảy ra hồi 3 giờ chiều ngày 8-5-63 tại ấp Đông Nhơn xã Phú Lâm (Kế Sách Ba Xuyên) 3 xe đò đụng thăng 3 chiếc xuống ruộng bùn làm 3 người chết, 12 người trọng thương.

Vào khoảng giờ nói trên chiếc xe đò « Phước Hòa » chở đầy hành khách từ quận Kế Sách chạy ra phía Khánh Hưng. Khi đến bờ ruộng phía trước xe đò thì bị 1 chiếc xe đò chạy hướng ngược lại đụng vào. Sau đó chiếc Lambretta của ông Đã Thị Hà 50 tuổi (chủ xe Phước Hòa) vừa lái lách chiếc Lambretta và vừa thắng lại nhưng chẳng may thắng lại đứt, chiếc xe bay liền xuống ruộng đưa bên khách bên trái. Sau đó chạy đến phía phía lực đem các nạn nhân ra ngoài thì được biết có bà Lê thị Nhi 34 tuổi, Nguyễn thị Rất 35 tuổi, Đặng thị Hoa 54 tuổi bị xe đè chết tại chỗ và anh Đâu với 12 hành khách trọng thương. Các nạn nhân liền được chở về bệnh viện Khánh Hưng điều trị. Hiện nhà chức trách đang mở cuộc điều tra.

(ML)

HỌC BỔNG VĂN-HIÊN 1963—64

✪ Vì thi tính quá đông, năm nay chỉ mở thi cho **Đệ Tam** (24-5-63) **Đệ Thất** (12-6-63). ✪ Học sinh **Đệ Tam** chưa có T.H.B.N.C. được dự lớp Luyện thi bằng đó miễn phí. ✪ Các lớp **Lực, Ngũ, Tứ, Nhị, Nhứt** chỉ cần xét giấy chánh và Phiếu điểm Lực có người học Học Bổ. *Mỗi chi tiết, liên lạc : 68/129 Trần quang Khải Tân Định.*

Tổng Khai giảng Niên khoá 1963—64 : 1-6-63

Tiền Học — Đã LỰC đến Đa NHỊ A.B.C.

(Riêng Đệ Thất : 17-6-63 Đệ Nhất : 1-8-63) K.N. 216GD/TT/KD

Đã lớp Sáng, Chiều, Tối. ✪ Bin Anh, Pháp. ✪ Lớp Nhựn, Nh.

(Tiếp theo **1** trang 1)

chế độ Cộng sản, chống hẳn như lũy Ehrenbourg ở Nga sô :

— *«Người ta cố thể nghĩ đến Tolstoi được lịnh viết cuốn An Na Kha Lê Ninh, hay Gorky được lịnh viết cuốn Người Mẹ không ?»*

Và như lời nhà văn quá cố Phan Khôi đã nói thẳng vào một phơi chủ trương lãnh đạo văn nghệ, cấk hoạch hóa việc sản xuất tác phẩm văn chương chiến đấu :

— *«... Chính trị mình đặt đến cái mục đích của nó thì cần phải có những khiếu biểu, biểu ngữ, thông tri, chỉ thị không được hay, mà phải cần dùng đến văn nghệ ?»*

Chúng quá chỉ là cái trò lợi dụng nghệ thuật !

TỰ DO

(Tiếp theo **2** trang 1)

Biệt khu Phước Bình Thành

Ngày 9-5, lúc 13 giờ 20, một trực thăng Hoa Kỳ bông máy đã bắt buộc phải hạ cánh ở đồi điểm cách Đồng Nam Đông Xoài 2 cây số. Sau khi sửa chữa, trực thăng đã tiếp tục chuyến bay.

— Hồi 17 giờ ngày 9-5, 1 chiến đấu cơ của Không quân Việt Nam vỉ bông máy đã phải hạ cánh xuống Phước Vĩnh cách Tân Sơn Nhất 50 cây số về phía Bắc. Hai nhân viên phi hành vô sự và máy bay có thể chữa được.

Vùng IV Chiến thuật

VĨNH BÌNH.— Ngày 9-5, hồi 13g.30 một phi cơ trực thăng Hoa Kỳ bông máy đã phải ngừng đi điểm cách Phú Vinh 4 cây số về phía Đông Nam. Phi hành đoàn vô sự. Phi cơ bị đưa đi được bảo vệ.

Ngày 8-5, lúc 3 giờ 30, Đặc vụ quân Trà Cú phục kích đã chạm súng với Việt cộng tại ấp điểm cách quận lỵ 7 cây số về phía Tây Nam. Kết quả 5 Việt cộng chết tại chỗ. Địa vệ số vô vũ trang đã thu của địch 1 súng Mas 36, 40 viên đạn và 25 lựu đạn.

Hoạt động Không quân

Ngày 7-5, 2 máy bay của Không quân Việt Nam đã oanh kích Việt cộng trong vùng đồi núi Ngọc Linh cây số phía Tây. Cuộc oanh kích bằng phi đạn và súng đại bác 20 ly đã phá hủy 13 cơ sở của Việt cộng.

Ngày 5-5, máy bay oanh kích Việt cộng tại rừng cách Cà Mau 30 cây số về Phía Đông, lúc 32 giờ Việt cộng rút thương.

1 trực thăng trúng đạn 3 người bị thương nặng

SAIGON (VTX).— Hồi quá trưa 10-5 một phi cơ trực thăng thuộc Không quân Việt Nam đã phải lìa bỏ bãi chiến của Việt cộng tự đuổi, đặt bên lưu, nhưng cũng đã trở về Tân sơn Nhất.

Chưa biết rõ thiệt hại cơ nay đã bị bao ở vùng nào.

Viên phi phu chính bị thương ở vai, viên cơ máy bị thương ở mũi và một người bị đi nhờ phi cơ bị thương ở chân.

Cả 3 người đều chỉ bị thương nhẹ.

44 Việt cộng bị loại trong 2 ngày

SAIGON.— Theo tin V.T.X. 44 Việt cộng đã bị loại khỏi vòng chiến trong 2 ngày 7 và 8-5 tại các tỉnh Bình Quảng Ngãi, Vĩnh Long, Vĩnh Bình, Kiến Phong, Lực lượng an ninh địa phương còn tịch thu 15 khẩu súng gồm 1 trung liên, 9 Mas 36, 2 các bin, 1 Garant và 2 súng trường khác, cùng nhiều đạn dược tại liên.

Đặc biệt, 2 trận đánh lớn, xảy ra sáng ngày 8-5 tại Vĩnh Long và Vĩnh Bình, đã gây cho địch quân 33 tên chết và 5 tên bị bắt sống với 14 súng đủ loại trong số có 1 trung liên.

Cũng trong thời gian nay, lực lượng an ninh các tỉnh đưa nơi trên có 5 chiến sĩ bị thương. Và khí được bảo toàn.

Dưới đây là chi tiết hai cuộc chạm súng ở Vĩnh Long và Vĩnh Bình.

Hành quân Đức Thắng 26

Lực lượng tiền khu, hồi 6 giờ ngày 8-5, đã bị phục kích 12 Việt cộng tại bến cầu 5 tên khác trong cuộc hành quân Đức Thắng 26, mở tại liên ranh các quận Sa Đéc, Đức Tôn và Bình Minh phía Tây Nam Châu thành Vĩnh Long.

Lực lượng tiền khu tịch thu 1 súng trường, 4 các bin, 2 lựu đạn nhiều bao đạn được và 21 áo. Phía lực lượng Tiền khu, 3 chiến sĩ bị thương nhẹ.

Hành quân liên quận Tiểu Cần và Trà Cú

Lực lượng an ninh quận Tiểu Cần sáng ngày 8-5, phối hợp với lực lượng an ninh quận Trà Cú đã bị phục kích 21 Việt cộng trong cuộc hành quân rà thanh vùng ấp Sóc Tre, xã Tân Hòa (quận Tiểu Cần) giáp ranh quận Trà Cú, cách tỉnh lỵ Phú Vinh lối 34 cây số về phía Tây Nam.

Lực lượng hành quân phải hợp tịch thu 1 trung liên, 1 các bin, 1 garant, 8 Mas 36, 1 súng trường Đông Đức và 1 lựu đạn cùng nhiều quân trang, quân dụng.

Phía lực lượng hành quân phải bọn, 2 chiến sĩ bị thương. Cuộc hành quân trụ kích địch đang tiếp diễn.

1 đại đội VC đánh đồn Dân Vệ 9 tiên bỏ xác lại

TRÚC GIANG (VTX).— Theo Ty Nội an Kiến Hòa, không 2 giờ sáng 9-5-63 một đại đội Việt cộng đã tấn công đồn Dân Vệ Nghĩa Hòa thuộc quận Hương Mỹ (Kiến Hòa) cách tỉnh lỵ Trúc Giang lối 22 cây số về hướng Đông Nam nhưng bị thất bại bỏ lại trên đụy 9 xác chết.

Ngược trước 1 tiếng đồng hồ bọn VC kéo đến tấn công đồn Nghĩa Đông. Đây vẫn đến trú khẩm phá được 3 Dân vệ đều trú lâm nội tuyến cho VC và biết được âm mưu của bọn chúng nên chuẩn bị sẵn súng đã nổ súng phía chúng nguy khi bọn chúng vừa bắn đến gần đồn. Kết quả VC để lại súng quanh đồn 9 xác chết nói trên trong số có 3 Dân vệ nghĩa, đó là chưa kể một số VC chết vì bị thương được đồng bọn mang đi.

Vì phía lực lượng trong đồn, có 1 người bị thương nhẹ và bao tiên được vô khi.

(Tiếp theo **3** trang 1)

Và chương trình huấn luyện, khóa sáp cũng đang khóa XII trong phân đầu, dự thính viên bạn từ quốc sách ấp chiến lược và khóa sách chiến khi và phân mười là cuộc bội thăm. Khóa huấn luyện sẽ tiếp diễn từ ngày 9-5 cho đến ngày 22-5-63.

Sau lời xinh hãy của Thiếu Tướng Giám đốc Trung Tâm, ông Cố vấn Chính trị tại Phú Thọ Thắng ngỏ lời với các dự thính viên, ông Cố vấn nhấn mạnh đến ý thức đồn trách và ý chí đấu tranh của người cán bộ trong giai đoạn hiện tại, giai đoạn mà tương mà đang trải qua mà cần thích tranh gay.

Nói đến cuộc vận động lịch sử hiện nay của đảng tôn, ông Cố vấn có cách nhấn mạnh vào phần là mọi cuộc cách mạng toàn diện, toàn diện và toàn quốc ».

Ông Cố vấn nói tiếp trong cuộc cách mạng của đảng tôn lên nhấn mạnh vào phần thiên gia đình cũng, không người lớp đánh nghĩa, hoặc cố gắng nó ao, thờ ơ với đại cuộc là những người đáo ngũ không đang vào mặt trận toàn diện.

Báo « Tiếng Dân » đổi ban biên tập

ĐÔ THÀNH.— Bà Mai thị Hồi Chủ nhiệm Nhật báo Tiếng Dân vừa bàn tu 22 trước thời ba 14-5-63, báo Tiếng Dân sẽ phát hành số ra mắt bị mất do các kỹ giả tách khỏi Nhựt báo Tiếng Chuông: Tô Thanh, Minh Lâc — Lê Hiền — Hoài đức Tố chủ trương biên tập.

Tòa soạn vẫn tại vị Huỳnh văn Đợi 167 Gia Long Saigon.

TIN ĐẶC BIỆT

(Tiếp theo **4** trang 1)

chủ tịch xã giữa điều rất kỳ khung việc cũng đến tai cấp trên vì can bộ phụ trách xã Linh Sơn, quận Đông chế chủ tịch xã đang bị kẻ bắt vơ nó đã bị cấp trên gọi bắt về trên nên bắt qua tang. Tôi nào của đồng quan